der esperantist

Mitteilungsblatt des Esperanto-Verbandes im Kulturbund der DDR

24. Jahrgang Nr. 151 (5/1988) ISSN 001 4-0619 30 Pf

Monda Jardeko de la Kultura Evoluo

La Mondan Jardekon malfermis la Ĝenerala Direktoro de UNESKO sinjoro Federico Mayor la 21an de januaro 1988. Ĝi okazas 1988-97 sub la komuna protektado de UNO kaj UNESKO, la Eduka, Scienca kaj Kultura Organizo de Unuiĝintaj Nacioj. Samtempe kun la de UNESKO proponita agadprogramo ĝi estas decidita fare de la 41a sesio de la Ĝenerala Konferenco de UNO en 1988. La en ĝi fiksitaj taskoj kaj ĉiuj en ĝia kadro planitaj agadoj de la ŝtatojmembroj de UNO kaj UNESKO, de internaciaj, interŝtataj kaj neŝtataj organizaĵoj estas kunordigitaj de komitato. En ĝi troviĝas 36 ŝtatoj, elektitaj de la Ĝenerala Konferenco de UNESKO. Post ĉiu dua jaro oni ŝanĝos la duonon el ili.

La Ĝenerala Sekretario de UNO, Javier Pérez de Cuéllar en deklaro emfazis, ke la Monda Jardeko servu al la bonfarto de la homaro kaj al ĝia paca kunvivado. Oni celas, „krei novan pensmanieron, kiu akcelas la dialogon kaj la interkonsentitan agadon de unuopuloj, organizajoj kaj nacioj por solidare renkonti la sekvojn el la kultura evoluo.

La Sekretariato de UNESKO substrekis, ke lige kun tio oni komprenu kulturon ne nur kiel belartojn, sed kiel sociajn kondutojn, spertojn, kutimojn kaj praktikojn, sistemon de valoroj kaj konvinkoj, kiel antaŭkondiĉon kaj celon de la evoluo. La agadprogramo fiksas la kvar sekvajn ĉefcelojn:

— Konsidero de la graveco de la kulturo por la evoluo.
— Pliriĉigo kaj plifortigo de la kultura identeco.
— Pligrandigo de la partopreno en la kultura vivo.
— Akcelado de la internacia kultura kunlaboro.

Por tio estas planitaj konkretaj agadoj en internacia, regiona kaj nacia kadroj, kiuj varias de kulture artaj aktivecoj kaj programoj por la kvalifikado de fakuloj ĝis esploraj objektoj.

[El „Neues Deutschland" de 4. 2. 88 trad. Rudolf Burmeister]

Michael Behr

KION VALORAS ALILINGVAJ RESUMOJ?

1. Avantaĝoj kaj malavantaĝoj de resumoj

Sendube, se en nacilingvaj fakaj ĵurnaloj aŭ publicaĵoj aperas resumoj en kelkaj lingvoj kaj ankaŭ en Esperanto, tio povas efiki pozitive, ĉar

— ni atentigas pri la fakaj potencoj de Esperanto, kaj
— iu leganto (eble hungaro), kiu ne regas la aliajn prezentitajn lingvojn, povas diveni la enhavon el la esperanto resumo, pro la alta internacieco de la esperanta leksiko.

Belajn ekzemplojn ni montras en la aldonaĵo 1, tradukitaj fare de la kolego Erich Würker.

Sed ni konsciu pri la jenaj problemoj:

— Super la resumo ne estas menciita la lingvo de la resumo, ĉar tia mencio ne estas kutima. Sekve multaj legantoj eĉ ne scios, ke temas pri Esperanto.
— Resumoj enhavas tutajn frazojn, do ne nur pli malpli internacian leksikon, ne nur bone rekoneblajn substantivojn kaj adjektivojn, sed ankaŭ gramatikajn formojn de la verboj ne diveneblajn fare de nekonantoj de Esperanto.
— Resumon verki aŭ traduki, tio estas laboro, kaj ofte la esperantistoj ne kuraĝas fari tion. (Ekz. en Komputista Kuriero ni kelkfoje petis tion fari, sed neniu reagis.)
— Resumoj entute bezonas relative grandan spacon en fakĵurnaloj aŭ publicaĵoj. Pro tio kelkaj aŭtoroj aŭ redaktoroj rezignas pri ili. En tia situacio, estas relative malgrandaj la ŝancoj de esperantistoj persvadi aŭtoron aŭ redaktoron al esperanta resumo.

Resume pri esperantaj resumoj: Se eblas lanĉi ilin, ni faru tion, alikaze ni pripensu aliajn eblecojn.

Sed aliaj argumentoj validas rilate al nacilingvaj resumoj en esperanta fakĵurnalo. Miaj germanaj gekolegoj en mia laborejo volonte kaj scivoleme foliumas en kajero de „FOKUSO kuŝanta sur mia skribotablo. Sed ili iom hontas konfesi la nekomprenon eĉ de la titoloj kaj ĝoje akceptas mian buŝan tradukadon de la bildkomentoj kaj titoloj. Ili volonte legus germanlingvajn resumojn pri la artikoloj. Kial ne prepari ilin?

Aliflanke mi plene komprenas, ke la redaktoroj de FOKUSO ne presigas nacilingvajn resumojn, ĉar ja tiklas la demandoj:

— en kiom da lingvoj?
— kiujn lingvojn elekti sen diskriminacii?
— kiom da spaco oferi?

Sekve, laŭ mi, estus ege varbefika afero, se germana esperantista aktivulo preparus kaj multobligus germanlingvan resumofolion pri ĉiu numero de la ĵurnalo. Tia folio estus facile enmetebla por la abonantoj kaj ties germanaj gekolegoj, kaj ĝi estus ankaŭ aparte uzebla kiel varbilo, eĉ kiel reklamilo en aliaj germanlingvaj ĵurnaloj. La kolego André Weber verkis ekzemplon videblan en la aldonaĵo 2.

2. Tradukoj de tabelformaj sciencaj publicaĵoj

Se iu scienca publicaĵo ĉefe konsistas el tabeloj, ĉi-kaze ni havas pli grandan ŝancon traduki kaj eldonigi ankaŭ esperantan version, ĉar

— la tradukado ne estas tro temporaba,
— la kolumno-titoloj konsistas ofte nur el substantivo, kaj pro tio ili estas relative facile diveneblaj, kaj
— sekve la vendebleco por alilingvanoj estas supozeble iom pli granda.

Kolego Erich Würkert sukcesis eldonigi tian esperantan version, el kiu ni montras kelkajn ekzemplajn liniojn en la aldonaĵo 3.

3. Plurlingvaj enhavtabeloj de fakĵurnalo

Kontrolinte kelkajn germanajn fakĵurnalojn pri komputado en GDR, mi konsternite konstatis, ke ili enhavas n e k germanajn n e k alilingvajn resumojn, sed nur du el kvar de tiuj ĵurnaloj enhavas trioblan enhavtabelon, po unu en la germana, angla kaj rusa. Tia enhavtabelo ĉiam nur konsistas el aŭtoro, titolo kaj paĝonumero. Sekve iu rusa aŭ angla leganto teorie povus havi unuan imagon pri la supozebla enhavo. Tamen, kelkfoje la titolo konsistis el nura mallonggigo ofte nekonata eĉ al mezklera fakulo, kaj tiel transprenita kiel rusa aŭ angla titolo.
Rigardante la enhavtabelon de FOKUSO 4/87, ni trovas nur la paĝon kaj la titolon, sed ne la aŭtoron, kvankam la enhavtabela paĝo restis duone malplena. Mi nun ne proponas la enkondukon de trilingva enhavtabelo al FOKUSO por eviti diskriminacion.

4. Propono de enhavtabeloj kun ŝlosilvortoj

La propono celas

— per malmulte da laboro atingi relative grandan efikon, kaj
— distribui la laboron al diversaj personrondoj.

Mi proponas, ke la redaktoroj de FOKUSO bone eluzu la enhavtabelan paĝon, notante, nur en Esperanto, por ĉiu artikolo: la aŭtoron, la titolon, la paĝon, kaj enkrampe 5 ĝis 15 ŝlosilvortojn, kiuj karakterizas la fakan enhavon de la artikolo. Mi provis fari ekzemplon laŭ FOKUSO 4/87 en la aldonaĵo 4.
La membroj de Scienc-Teknika Sekcio aŭ Komisiono en la diversaj landoj traduku tiun paĝon nacilingven, metu tiun folion en la kajerojn, kaj uzu ĝin kiel apartan reklamilon (ald-o 5). Tiel ni havus vere informivan superrigardon pri la enhavo de la kajero, en tiu lingvo (se troviĝis tradukanto), por kiu ni entreprenis tiun malgrandan laboron.

Aldonaĵo 1: Resumo en Esperanto

CLASSEN, J.: Neues über die Apollo-Objekte, Veröffentlichungen der Sternwarte Pulsnitz, Nr. 19, 1982
(Novaĵoj pri la Apollo-objektoj, Publicaĵoj de la observatorio Pulsnitz en GDR, n-ro 19, 17 paĝoj, kun 3 bildoj, kun 8 resumoj, unu en Esperanto:)

Resumo

En ĉiam kreskanta nombro estas trovitaj planetoidoj kun nekutimaj orbitoj. Sub la nomo „Apollo-objektoj" oni resumas ĉiujn planetoidojn, kies orbitoj krucas la terorbiton. Tiuj povas kolizii kun la tero kaj postlasas depende de la cirkonstancoj grandajn meteoritajn kraterojn. La ĝisnunaj konsideroj pri tiuspecaj meteoritaj krateroj estas ekzamenataj kritike kaj novaj pripensadoj estas farartaj.

Aldonaĵo 2: Resumo nacilingva

KARDOS, Zsuzsa: Robotoj en industrio, en FOKUSO 1987/2

(Roboter in der Industrie, in FOKUSO 2/1987, internationale Zeitschrift über Aktuelles in Wissenschaft und Technik, in Esperanto)
Die Roboter dienen praktischen Zielen in der Industrie. Dargestellt werden die ersten Schritte der Einführung bis zur praktischen Anwendung und die weiteren Entwicklungsetappen.

Aldonaĵo 3: Ekzemplo de tradukita tabelforma scienca publicaĵo

CLASSEN, J.: Katalogo de 230 Meteoritaj Krateroj inkluzive de 76 Dubaj Objektoj, kun enkonduko kaj klarigoj en Esperanto, Publicaĵoj de la observatorio Pulsnitz/GDR, n-ro 12, 1987, 18 p.

(La originalo aperis germane, krome aperis versioj en angla, rusa, ĉeha, itala kaj Esperanto)

Fragmento el la tabelo:

N-ro	Nomo	Lando	Kvanto	Kategorio	Rimarkoj	Diametro (m)	Profundo (m)	Jaro
En Europo								
1	St. Magnus Bai	Britio, Ŝetl. Insuloj	1	C	maro	11 000	97	1971
2	Rochechouart Chassenon	Francio	1	B	Shatter Cones	15 000		1967
3	St. Imier	Svisio	1	D	kavajo	400		1976

Aldonaĵo 4: Proponita enhavtabelo kun ŝlosilvortoj, por FOKUSO

FOKUSO 4/1987

d-rino GÀL, Ilona: Pri la funkcio de spicoj en la nutrado p. 3-7
(Grupigo de nutraĵoj, difino de spicaĵo, grupigo, historio; efikoj biologia, kuraca, konserviga)

prof d-ro STOP-BOWITZ, Carl; d-ro MESZAROS, Béla; KOVASZ, Lajos:
Enkonduko en la biologion, p. 8-29
(Objektoj de la biologio, biologiaj sciencoj, strukturo de vivaj organismoj, vivulo, vivularo, metabolo, iritiĝemo, moviĝkapablo)

Aldonaĵo 5: Nacilingva enhavtabela folio

Inhaltsverzeichnis FOKUSO 4/1987

(Internationale Zeitschrift über Aktuelles in Wissenschaft und Technik, in Esperanto, abonnierbar bei: .....)
(Preis: 4 Hefte à 80 Seiten, pro Jahrgang für 24,— M)

Dr. GAL, Ilona Über die Funktion der Gewürze in der Ernährung (Einteilung der Nahrungsmittel, Definition von „Gewürz", Einteilung, Geschichte der Gewürze; biologische, Heil- und Konservierungswirkungen)

Gerda Häusler

Interfero inter la angla, la germana kaj Esperanto kiel fonto de eraroj

Enkadre de tiu ĉi analizo mi komprenas ‚interferon' kiel nekonscian, eraran uzadon de elementoj de unu lingvo laŭ la strukturmodeloj de alia lingvo, kiu dominas en la konscio de la lingvouzanto. Plej ofte la lasta estas ties gepatra lingvo, sed povas ankaŭ temi pri alia fremda lingvo.

Interfero okazas fakte sur ĉiuj niveloj de la lingvouzo. La plej grandan procentaĵon de la eraroj ĝi konsistigas sur la meza lingvonivelo, kie bazaj eraroj jam ne abundas, sed kie oni ankoraŭ pensas gepatrolingve kaj grandparte mense tradukas. Tial mi unuavice traktos interferajn erarojn de homoj posedantaj mezan nivelon de lingvokompetenteco. La plimulto el miaj ekzemploj koncernas la anglan influon sur la Esperanto-uzon de angloj, ĉar alilingvano ja pli facile ol samlingvano rimarkas interferon de fremda gepatra lingvo.

1. Mi komencu per la **fonetika interfero.**

Sur la kampo de fonetiko ĉiu esperantisto povas facile rekoni denaske anglan parolanton de Esperanto, kiu ankoraŭ ne dekutimiĝis de siaj anglaj prononckutimoj.
La plej okulfrapaj apartaĵoj estas la diftongoj (oŭ) kaj (ej), kiujn li paro-

las anstataŭ (o) kaj (e:) Esperanto, ne. lafoje oni povas ankaŭ aŭdi (hœvi) anstataŭ **havi.** Alia fonto de interfero estas la prononcado de -er- kaj -ir-, kiujn angloj kutime prononcas kiel (ə:), ekz. (bə:do) anstataŭ **birdo.**

Inter la konsonantoj devias de la esperantaj normoj la prononco de r, kiu anglamaniere aŭ paroliĝas kiel langpinta konsonanto, ekz. en (Esperanto), aŭ tute ne prononciĝas, tiel ke armi kaj **ami** povas esti prononcataj sen diferenco.

Ĉu tiuj ĉi apartaĵoj estas eraroj aŭ ne? Ĉu ili malhelpas la interkompreniĝon? Mi pensas, ke ili nur ĝenas, se ankaŭ la aŭskultanto ankoraŭ estas nesperta esperantisto. Oni povas facile alkutimiĝi al ili, kiel oni ankaŭ alkutimiĝas al la prononcmaniero de usonano, se oni nur lernis la britan anglan. Mi konsentas kun John Wells, ke gravas sole la fonemaj distingoj kaj ke oni devas nur atenti ilin, sed povas allasi minimumon da alofonoj, kiuj ne kaŭzas miskomprenon, nur anglan koloron. Aplikita al miaj ekzemploj, tio signifas, ke nur mia lasta ekzemplo, **ami** anstataŭ **armi,** estas interfera eraro.

2. Mi nun venu al la **grafema interfero.**

Sur la kampo de la ortografio mi observis grandan necertecon inter **s kaj z** en vortoj, en kiuj la angla havas la literon s, prononcata kiel voĉa (z). Ĉi tie la angloj ofte erare skribas s, sed ĝuste prononcas (z) laŭ sia kutimo. Do tipaj grafemaj interferaj eraroj de angloj estas:

angla	**interfero**	**Esperanto**
to present	+presenti	prezenti
to use	+usi	uzi
to visit	+visiti	viziti
museum	+museo	muzeo
result	+resulto	rezulto

Simila fenomeno sur la kampo de vokalismo estas la interfero inter la literoj **e kaj i,** kie la angloj skribas e kaj prononcas (i), sed kie en Esperanto oni ankaŭ devas skribi **i:**

angla	**interfero**	**Esperanto**
to defect	+defekti	difekti
to define	+defini	difini
to relate	+relati	rilati
to receive	+recevi	ricevi

Ekzemplo de interfero, kie du anglaj literoj, **u kaj o,** koincidas en unu sono (ʌ) kaj kie angloj ankaŭ erare transprenas la anglan skribmanieron, estas

+**s**umero
(angle s**u**mmer, resp. s**o**mero).

Mian lastan grupon de grafemaj interferaj eraroj konsistigas la erara uzo de **diakritaj signoj,** plej ofte la ellaso de ili. Mit trovis:

+**g**ardeno anstataŭ **ĝ**ardeno, kiu mia opinie estas klara ekzemplo de interfero de la angla garden, dum

+**log**i anstataŭ **loĝ**i kaj

+**dom**a**g**e anst. dom**aĝ**e

povus same bone esti atribuataj al franca influo.

(France **loger, dommage,** prononcataj (ʒ) sen speciala supersigno)

3. Per tio mi forlasu la ortografion kaj transpaŝu al la **gramatiko.** Laŭ Manfred Gerbert la gramatiko estas la sfero, kie interferaj eraroj pleje gravas, tial ke ili multobliĝas, se certa gramatikaĵo ripete estas misuzata. Sur la kampo de la **pronomoj** mi trovis malĝustan transprenon de la angla persona pronomo **‚it'** en senpersona uzo:

+Ĝi ŝajnis al mi anst. Ŝajnis al mi

+Ĝi estis Iren, kiu anst. Estis Iren, kiu ...

Eraran uzadon de la rilativa pronomo montras la ekzemplo

+La poŝtkarto +**ke mi kunsendas** anst. kiun,

evidente sub franca influo: **la carte postale que je t'envois.**

Pluan malfacilaĵon kaj sekve fonton de eraroj formas la anglaj nedifinaj pronomoj **‚some'** kaj **‚any'.**

Some of the members of the choir reflektiĝas kiel

+iuj el la membroj de la ĥoro anst. kelkaj membroj;

I didn't understand anything iĝas mi +**ne** komprenis +**ion** anst. mi komprenis nenion.

Multaj interferaj eraroj ankaŭ okazas sur la limo inter gramatiko kaj leksiko. Nur du ekzemploj el la sfero de la **prepozicioj:**

Li interesiĝas +**en** lingvoj sub la influo de He is interesed in languages

Li serĉis +**por** loko sub la influo de He looked for a place

4. Mia lasta — kaj eble plej interesa — grupo traktas la **leksiko-semantikan interferon.** Tiu ĉi grupo estas la plej granda laŭ la nombro de unuopaj ekzemploj, kaj oni povus trovi ankaŭ multajn aliajn.
Sub la influo de anglaj **kunlokadoj** ekestas eraraj esperantaj kunlokadoj kiel:

+preni ekzamenon
to take an exam anst. ekzameniĝi, trapasi ekzamenon
Mi baldaŭ +prenos la mezan ekzamenon

+preni longan tempon
to take a long time anst. bezoni
Li +prenis longan tempon organizi mian vojaĝon

+provizi varojn
to provide goods anst. vendi, disponigi
La butikoj +provizas varojn kiuj ne estas haveblaj en nia vilaĝo

+rezervi tranoktejon
to reserve a room anst. mendi
Mi ankoraŭ ne +rezervis tranoktejon

+vidi la kuraciston
to see the doctor anst. konsulti

+ĉeesti lernejon
to attend school anst. vizitadi, frekventi la l., iri en la lernejon

La angla verbo **‚to go'** korespondas ne nur al ‚iri', sed ankaŭ al ‚veturi'. Pro tio ekestas erara uzado de ‚iri' anstataŭ ‚veturi'. Ekzemple:
Mi dezirus +reiri al Magdeburg
I'd like to go to Magdeburg again
anst. reveturi
La angla **‚to learn'** signifas ‚lerni' kaj ‚ekscii'. Tial:
Mi ĝuis +lerni ke vi povis partopreni IFER
I was pleased to learn that you were able to participate
Mi +lernis ke li eniros malsanulejon
I learnt that he would go into hospital
Du aliaj verboj, kiuj kaŭzas malfacilaĵojn kaj por angloj kaj por germanoj estas **‚ŝati' kaj ‚plaĉi'** (‚schätzen' kaj ‚gefallen'). Malĝusta uzado:
El ĉiuj urboj Budapeŝto +ŝatis mi la plej bela anst. Budapeŝto pleje plaĉis al mi
Eble ĉi tie ankaŭ efikas la interna interfero, nome la simileco de ‚ŝati' kaj ‚ŝajni'. Ja ankaŭ estus penseble, ke tiu frazo devis signifi:
El ĉiuj urboj Budapeŝto ŝajnis al mi la plej bela.
Evidente eĉ pli malfacila por angloj estas la korekta uzo de **‚ĝui' kaj ‚ĝoji'.** Mi vidas la kaŭzon en la fonetika simileco de ‚ĝoji' kaj ‚enjoy' kontraste kun ilia semantika diferenco, ĉar la angla ‚to enjoy' ĝuste **ne** estas la ekvivalento de ‚ĝoji', sed havas la signifon ‚ĝui'. Sekve, angloj daŭre miksas tiujn du verbojn.
Ĉe la sama persono mi trovis ĝustan uzon en:
Mi ĝuas vojaĝi
I enjoy travelling
Mi ĝuus korespondi kun vi
I'd enjoy corresponding with you
kaj malĝustan uzon en:
Mi +ĝuas ke Esperanto plaĉas al vi
anst. ĝojas
I'm pleased that you like Esperanto
Mi +ĝuas ke via feriado estis ĝuinda
anst. ĝojas
I'm pleased that your holiday was enjoyable

5.1. Nun al kelkaj trajtoj de la germana interfero, unue en la **fonetiko.** Kelkfoje alinacianoj miskomprenas aŭ tute ne aŭdas nian r antaŭ konsonantoj, kiu ne sufiĉe ruliĝas, same kiel la r de la angloj, ekz. en ‚birdo', ‚armo' (ne: ‚bildo', ‚amo').
Germanoj havas malfacilaĵojn pro la germana interfero en vortoj kiel anstataŭ — anstatt, ĉirkaŭ — zirka. Ili miksas vortojn kiel stato kaj ŝtato, stelo kaj ŝtelo. (Mi aŭdis: „Nun ni kantu ‚Vivu la +ŝtel'")

5.2. Koncerne la **grafeman interferon,** ni havas similajn problemojn kiel la angloj kun s kaj z, e kaj i. Komparu:

germ.	**interfero**	**Esperanto**
präsentieren	+presenti	prezenti
Visite	+visito	vizito
Museum	+museo	muzeo
Resultat	+resulto	rezulto
Defekt	+defekto	difekto
Definition	+defino	difino
Relation	+relato	rilato

5.3. En la sfero de la **gramatiko** estas malfacile por germanoj, diferencigi

inter **adjektivo kaj adverbo,** kie la germana laŭforme ne havas distingilon. Kiel nelingvisto sciu, ke

Das Wetter war warm kaj
Es war warm

necesigas en Esperanto du diversajn formojn, nome la adjektivon en la unua frazo, sed la adverbon en la dua?

La vetero estis varm**a** kaj
Estis varm**e**.

Ofte oni povas aŭdi: Estis +varm**a**.

Plia ekzemplo de gramatika interfero estas la malĝusta uzado de dua **imperativo** post ‚bonvolu':

Bonvolu +transdon**u** mian leteron,
mensa traduko de

Bitte **übergib** meinen Brief!

Tie la imperativo ‚übergib' estas tradukata per la imperativo ‚transdonu', sed oni preteratentas, ke en Esperanto ja ‚bonvolu' jam estas la imperativo kaj tute ne la sama kiel ‚bitte'.

Tie rekomendindas traduk-ekzercoj, elirantaj de alia germana versio, nome

Sei so gut, meinen Brief **zu übergeben,**
tial ke nun ekvivalentaj gramatikaj formoj koincidas en ambaŭ lingvoj:

imperativo	**infinitivo**
Sei so gut	zu übergeben
Estu bonvola/	transdon**i**
Bonvolu	

Verŝajne la plej granda problemo en la esperanta gramatiko, ne nur por angloj kaj germanoj, estas la distingo de **transitivaj kaj netransitivaj verboj,** ankaŭ pro manko de formala distingilo en niaj gepatraj lingvoj.

Eble mia prelego jam daŭras tro longe kaj vi ne volas,
ke mi daŭrigu?
Mi tuj finos.
Mia prelego tuj finiĝos.

En la limregiono inter gramatiko kaj leksiko la **prepozicioj** estas malfacile lerneblaj ankaŭ por germanoj. Mi devas dufoje pripensi, ĉu estas ĝuste diri

sur la kampo	
auf dem Gebiet	aŭ +en la kampo
	inn the field,
sur la bildo	
auf dem Bild	aŭ +en la bildo
	inn the picture

Multaj germanoj interesiĝas +por Esperanto anst. pri Esperanto, sed ni jam estas feliĉaj, se ili entute interesiĝas.

Gastama Hungario '89

Jam aperis kaj estas akirebla la sekvajara programoferto de la Esperanto-Sekcio de la Junulara kaj Studenta Vojaĝoficejo Express. La 12-paĝa kajereto enhavas la indikojn pri tiuj aranĝaĵoj, kies organizadon partoprenas ankaŭ Express. Tiuj aranĝoj estas:

— JER — Junulara Esperanto-Renkonto, en Montaro Pilis
— ZIP — Zamenhofa Internacia Pacmarŝo kaj BBB-renkonto (Verócemaros-Budapest, 1989.06.05-07/07-10)
— IJS — Internacia Junulara Semajno (1989.07.02-08)
— LEB-LEM-LEP Internacia Esperanto-Lingvotendaro en Kiliántelep (1989.07.04-14)
— IREN — Internacia Renkontiĝo de Esperantistaj Naturamikoj (Abaliget, 1989.07.15-24)
— SELE — Somera Esperanto-Lernejo en Eger I. (por ĉiuj interesiĝantoj, 1989.08.08-14)
— SELE — Somera Esperanto-Lernejo en Eger II. (por pedagogoj, 1989.08.15-21)
— SELT — Somera Esperanto-Lernejo en Tata (1989.08.02-08)
— SEKEL — Someraj Esperanto-Kursoj en Lingvolaboratorio en Szombathely (1989.08.06-15)
— 19a VEF — Vintra Esperantista Ferio en Budapest (1989.12.28-1990.01.02)

Interesiĝantoj petu la kajeron senpage de la Esperanto-Sekcio de Junulara kaj Studenta Vojaĝoficejo Express, Budapest V., Szabadság tér 16.II/23, H-1051; tel.: (36-1) 113-523 kaj 317-777/22,39; telekso: 225384 TUREX

Sabine Fiedler

CITILOJ – ĈU NUR ILOJ POR CITI?

La citiloj estas unu el la interpunkciaj signoj de Esperanto. Oni uzas ilin por citi, t.e. por laŭvorte ripeti skriban aŭ parolan tekston.[1] Laŭ la formo la citiloj povas esti divers-specaj. Depende de nacilingvaj apartecoj kaj de presteknikaj kondiĉoj ni trovas duoblajn akutajn angulojn kaj unuoblajn aŭ duoblajn komojn supre aŭ malsupre de la linio. En beletraj verkoj oni uzas citilojn por marki rektan parolon, je kio en la nuntempa literaturo en tiu kazo oni ankaŭ povas renkonti la haltostrekon. Krome per citiloj estas markataj propraj nomoj, kiel titoloj de ĵurnaloj, filmoj ktp.

Trarigardo tra la Esperanto-gazetaro kaj tra monografioj pri la plej diversaj temoj[2] montras tamen, ke la supre priskribita funkcio — marki citaĵojn — (je kies mencio la gramatikoj cetere limiĝas) ne estas la ununura sfero de aplikado por citiloj. Multaj aŭtoroj uzas ilin metakomunike[3] por implicite komenti sian vortuzon kaj por tiamaniere pliklarigi la sintenon pri la tekste prezentita fakto. Tion montru kelkaj ekzemploj:

> La E-movado kiel **„neŭtrala"** movado estas ideologie ege heterogena. („der esperantist" 5/1984, p. 111)
>
> ..., kiu povas fariĝi **„savringo"**, se la energia krizo minacas la homaron. (SAEST, p. 15)
>
> De **„blankaj nanoj"** ĝis **„nigraj truoj"** („Homo kaj Kosmo" 3-4/1981, p. 19).

La celo de tiu ĉi kontribuo estas priskribi kelkajn ĉefajn motivojn por la uzado de citiloj en metakomunika funkcio. Ni subdividas en 7 grupojn, konsciante tamen, ke tiuj ne ĉiam estas klare disigeblaj:

a) Per citiloj la aŭtoro ĝenerale signalas, ke la elektita vorto ne estas tutplene konforma al la nomenda objekto. Li tamen uzas ĝin — aŭ intence pro stilistikaj kaŭzoj aŭ neeviteble sekve de mankanta pli trafa vorto:

> Se Conan Doyle, ..., finfine tediĝis de sia detektivo, kaj en 1892 **‚mortigis'** lin en lasta aventuro. Poste, sed ne ĝis 1904, Conan Doyle **‚revivigis'** lin en lasta romano kaj lasta novelaro. (Boulton, p. 363)
>
> La hispana P. Digbeus konstruis en la jaro 1653 sian skribsistemon, uzante romajn kaj arabajn ciferojn. Unu frazo en tiu **„lingvo"**: XXXIX. 4. XLII. 8. III. 1. (Pechan, p. 16)

b) La markado per citiloj ofte esprimas prijuĝadon, plej ofte negativan. La aŭtoro intencas montri, ke li transprenas fremdan aŭ ĝeneralan vortuzon, kiun li ne aprobas:

> ..., estis instigo por principa okupo kun la problemo de **„artefarita lingvo"**. ("Esperanto — la internacia lingvo, sciencaj aspektoj", p. 23)
>
> Ĝi estis malkompetenta kaj ne dokumentita **„verko"** de iu ... („Socipolitikaj aspektoj ...", p. 32)

Tiu celo de distanciĝo estas observebla en pripolitikaj tekstoj:

> Revizionismaj teorioj pri **„klasa paco"**, **„kresko senbatala al la socialismo"** ktp. ... („Socipolitikaj aspektoj ..., p. 52/53)
>
> Al la ĉefkunveno estis rezervita nur konsila karaktero, kaj membroj kun **„kontraŭstata"** sinteno ne povis aparteni al la Asocio. („Socipolitikaj aspektoj ...", p. 88)

c) Krome citiloj estas uzataj por atentigi pri metafora esprimmaniero:

> Sincere dirite nun ankoraŭ mankas **„frato"** de via verko, la „Esperanto-Germana Vortaro". („der esperantist", 5/1984, p. 114)
>
> La **„skeleto"** de la frazo evoluas de la komencaj simplaj frazotipoj al pli kompleksaj. („Gvidlibro ...", p. 330)

d) En instrumaterialoj kaj popularsciencaj tekstoj la aŭtoro ĝenerale respektas la parte mankantan scion de la leganto per klarigoj pri la signifo de terminoj. Tiuj klarigoj aŭ komentarioj ofte estas signataj per citiloj:[4]

La k a t o b l e p o — **‚malsupren rigardanto'** — de Etiopujo mortigas, se oni rigardas ĝiajn okulojn.
(Boulton, p. 305)
Pazigrafioj (el la greka **„skribo por ĉiuj"**) estas ... („Esperanto — la internacia lingvo, sciencaj aspektoj", p. 95)

En tiaj tekstoj termino ĉe sia unua uzo ofte estas markata per citiloj. Post la tiamaniera enkonduko ĝi estas rigardata kiel konata kaj la citiloj forrestas:

Sub la esprimo **„b i o m a s o"** ni komprenu la tutan organikan mason, kreitan per fotosintezo — do ne nur la trunkolignon, sed ankaŭ maldikan lignon, branĉojn, ŝelon, arbostumpojn, radikojn kaj la asimilorganojn. ... Tamen, se ni pripensos, ke ..., kaj se samtempe ni kalkulos kun la raciiga prilaborado de la **b i o m a s o,** ni ...

e) En fakaj aŭ sciencaj tekstoj la citiloj ne malofte montru, ke vorto reprezentas momentan aŭtoran formon aŭ ĝenerale akceptitan uzon, sed (ankoraŭ) ne havas la staton de science preciza termino:

La instruado de la parolo ekestas laŭ la sekva vico: reproduktiva parolo laŭ la lernolibra materialo — normaligita parolo de la instruisto (t.e. **„k l a s l i n g v o"**) ...
(„Gvidlibro ...", p. 313)
La **„tradiciaj"** energio-fontoj ...
(SAEST, p. 11)

f) Pli malofte en la Esperanto-gazetaro estas trovebla la uzado de citiloj kiel signalo por ironio:

Krome la lernolibro ofertas: ... 2. ilustrajn tabelojn (ankoraŭ sen paĝciferoj) je la temoj: hejmaj kaj sovaĝaj animaloj (...), birdoj (mi rekomendas envicigi en la liston de birdoj apud la kolombo la kolimbon por konsciigi la **„malgrandan"** diferencon kaj ...
(„der esperantist" 1/1986, p. 18)

Per la citiloj la aŭtoro indikas, ke la diferenco fakte ne estas malgranda, sed granda.

g) Dum la uzoj de citiloj priskribitaj sub a) — f) estas entute konformaj al tiuj troveblaj en la naciaj lingvoj[5], fine estu menciata apliko de tipografia rimedo tipa por Esperanto. Temas pri esprimoj, kiuj nomas objektojn, ideojn ktp., kunligitaj kun la lingvo, la movado aŭ la historio de Esperanto:

... kaj aliflanke iuscenca izoliĝemo en la **„verda familio"** mem. („der esperantist" 5/1980, p. 104)
... la gazetaro de **„Esperantujo"** ...
(„Socipolitikaj aspektoj ...", p. 104)

Kiel la ekzemploj montras, per la citiloj ĉi tie ne malofte estas esprimita humura, aŭ eĉ iomete memmokanta nuanco.
En la montritaj ekzemploj la citiloj ofte estus substitueblaj per metakomunikaj komentarioj, kiel „se mi rajtas esprimi tiamaniere", „laŭdire" aŭ ankaŭ ĉio „tiel nomita". Ĉiukaze estas la aŭtoro mem, kiu decidas pri la uzado de citiloj. Sekve eblas, ke en diversaj tekstoj ni trovas samajn esprimojn kaj markitajn kaj nemarkitajn per citiloj:

Ni memoru la debaton pri la difino de „k o n c e n t r e j o" en PIV, tipa realajo el la **„III-a regno"!** („der esperantist" 1/1981, p. 14)
Esperanto dum la **Tria Regno** („Socipolitikaj aspektoj ..., p. 84)

Nedevigite per la interpunkciaj reguloj la aŭtoro propravole aldonas la informon, ke uzata esprimo devas esti specife akceptata kaj interpretata. En tiu senco la uzo de citiloj montras la responskonscian rilaton de la aŭtoro al sia leganto kaj povas subteni la komprenadon de la teksto en la dezirita maniero. Sed grave estas, ke citiloj ne estu nura signo de senkulpigo, kiu montras, ke la aŭtoro ne pretas transpreni la respondecon pri sia lingvo-uzo.

Notoj

1 Komp. Plena Analiza Gramatiko. Rotterdam 1985, p. 34

2 Tiu ĉi kontribuo baziĝas sur analizo de ĉirkaŭ 3000-paĝa tekstmaterialo, al kiu apartenas:
— „der esperantist" 1980—1986
— „Homo kaj Kosmo" 1981—1984
— Auld, W.: Paŝoj al Plena Posedo. Budapeŝto-Madrido 1984
— Barcsay, Z. (Red.): Metodiko en la Praktiko. Paderborn 1982

— Blanke, D. (Red.): Esperanto — lingvo, movado, instruado. Berlin 1977
— Blanke, D. (Red.): Socipolitikaj aspektoj de la Esperanto-Movado. Budapest 1978
— Blanke, D. (Red.): Esperanto. La internacia lingvo — sciencaj aspektoj. Berlin 1979
— Boulton, M.: Faktoj kaj Fantazioj. Rotterdam 1984
— Pechan, A. (Red.): Gvidlibro por Supera Ekzameno. Budapest 1979
— SAEST (Kolekto de referaĵoj el la Internacia Seminario pri Apliko de Esperanto en Scienco kaj Teĥniko). České Budějovice 1982.

3 Sub „metakomunika lingvouzo" aŭ „metakomunikado" ni komprenas la lingvan agmanieron, per kiu la propra komunikado estas interrompata kaj mem fariĝas temo de komunikado. Tiamaniere „metakomunikado estas komunikado pri komunikado. Ĝi ĉefe celas al subteno de komprenado kaj povas havi la formon de tuta paragrafo, de frazo, unuopa vortgrupo aŭ vorto kaj — kiel niaj ekzemploj montras — ankaŭ de interpunkcia signo.

4 Tiu ĉi uzo de citiloj estas menciita en PAG (komp. noto 1) p. 191. Sed ni ne samopinias kun la aŭtoroj, kiuj rigardas „vorton post s i g n i f a s , kiu indikas sencon aŭ tradukon de alia vorto" kiel „eksplicitan citaĵon".

5 Komp. Klockow, R.: Linguistik der Gänsefüßchen. Frankfurt/M. 1980.

Esperanto progresas ĉe PROGRESS

Nia redakcio ricevis leteron de A. K. Aveliĉev, direktoro de la renoma soveta Eldonejo PROGRESS. El la letero evidentiĝas, ke tiu fama firmao serioze ekinteresiĝis pri Esperanto. Ni publikigas la leteron de Aveliĉev: „Ekde 1989 la sovetia eldonejo PROGRESS, eldonanta socipolitikan kaj soci-sciencan literaturon en fremdaj lingvoj, komencos eldoni librojn en Esperanto. La unua tiulingva libro estos TRAROMPO, verkita far kolektivo de la sovetiaj kaj usonaj sciencistoj kaj dediĉita al la soci-ekologiaj postsekvoj de nuklea milito. La dua kaj la tria eldonajoj de PROGRESS en Esperanto estos bildlibroj „1905: Prologo" kaj „1825: Komploto". La eldonejo planas eldoni ankaŭ alian socisciencan kaj socipolitikan literaturon en Esperanto, inkluzive librojn dediĉitajn al la historio, evoluo de Esperanto kaj al la tutmonda esperantista movado. Grave kontribuas al preparado de la eldonajoj la Asocio de Sovetiaj Esperantistoj (ASE).

Vi povas mendi bezonatan parton de la eldonkvanto pere de eksterkomerca unuiĝo „Mejdunarodnaja Kniga" („Internacia Libro"), kiu garantias plenumon de Via mendo."

Planataj libroj:

1) M. Nilin — J. Nozdrin: Oceano, kolore ilustrita, 17 x 25 cm. La homo venis el la oceano antaŭ dekmiloj da jaroj. Sed ĝis nun li scias pri ĝi konsiderinde malpli multe, ol, ekzemple, pri misteroj de la atomo. La bildlibro invitas vin en allogan vojaĝon tra tempoj kaj oceanoj de la planedo.

2) E. Nikita — B. Lapŝin: 1905: Prologo, bildlibro, 17 x 24 cm, 160 p. (1989)
Rusi-japania milito, reprezalioj de la carismo, strikoj de laboruloj, subprematoj de malfacilaj laborkondiĉoj — ĉio en la lando spiras je Revolucio, je tiu Revolucio de 1905 — 1907, kiu iĝis prologo de la Granda Oktobro 1917.

3) E. Dobrovoskaja — J. Makarov — V. Aleksees: 1825: Komploto, bildlibro, 17 x 24 cm, 160 p. (1989)
La 14a de decembro 1825. La hieraŭaj herooj de la milito kontraŭ la caro. Kio estis tiuj kuraĝaj homoj? Kion ili aspiris, kial ili malvenkis, ĉu la ribelo efektive estis malvenko?

4) K. Marx — F. Engels: Manifesto de Komunista Partio, (1990)
La unua programa dokumento de marksismo.

Eldonejoj PROGRESO (Moskvo) kaj José Martí (Havano) por Esperanto

La menciitaj du eldonejoj komune eldonos libron Esperante, kies titolo estas: TRAROMPO: Formiĝo de la nova pensmaniero. La sovetiaj kaj okcidentaj sciencistoj alvokas al la mondo sen militoj, 370 p., ilustrita, (1989).
La libro havas la epigrafon „Al niaj gefiloj kaj genepoj". Apenaŭ oni povas elpensi ion pli bonan, konsiderante, ke la libro estas dediĉita al la generacioj de Tero, kiuj devas liberigi la homaron disde la minaco pri tutmonda nuklea katastrofo. La aŭtoroj de la libro estas sovetiaj kaj usonaj sciencistoj kaj sociaj agantoj, kiuj komprenis, ke la militoj iĝis anakronismo de nia tempo, ke la milita pensmaniero kontraŭas al la nova politika pensmaniero, kiun aplikas ĉiam pli granda kvanto de politikistoj el la plej diversaj landoj. Nun iĝis klare, ke la homa gento povas influi al sia propra evoluo farinte konscian elekton: ĉu daŭra nuklea vetarmado aŭ liberiĝo de la mortige danĝeraj arsenaloj. Sed por tio homaro devas fari en sia konscio TRAROMPON. La libro devas helpi al tio.

Inter la artikoloj de la libro estas:
— Komputilaj sistemoj kaj nuklea milito;
— Nefidindeco de la kontrolo pri la nukleaj fortoj;
— Junularo kaj nuklea milito;
— Supertasko — resti viva;
— Modelo de malamiko kaj procezo de ŝanĝoj;
— Nuklea malarmado: idealo kaj realo;
— Influo de la usona socia aktivularo al la kontrolo pri la vetarmado;
— Rekonstruo de la sovetia socio;
— Disvastigo de la ideo pri la mondo sen militoj; k. a.

Nekonsekvencaj formoj de propraj nomoj

Tradicia asimilado kaj esperantigo

Kvankam oni povas ankaŭ dum la tuta dua jarcento de Esperanto pridiskuti la temon de propraj nomoj en Esperantaj tekstoj, estas kelkaj kazoj, kiam esperantigitaj formoj antaŭ longe estis enkondukitaj, uzitaj kaj ankaŭ registritaj en konsultlibroj. Sekve de tio, ne havas sencon rifuzi la uzadon de ĝuste tiuj nomformoj, kiuj jam estas ĉehejme en la lingvo.

Ankoraŭ unu kritikindaĵo estas la kaosa kutimo de kelkaj redakcioj, kiuj jen asimilas nomojn, jen uzas la etnolingvan formon, sen tiu komprenebla kialo. Ŝajnas, ke se oni starigas principon, oni almenaŭ apliku ĝin konsekvence.

Manko de klaraj gvidlinioj

Mi rimarkis plurfoje en la magazino **Monato,** ke la traktado de propraj nomoj ne estas ortografie konsekvenca, ne nur tra la tuta kajero sed ankaŭ en la sama artikolo kaj eĉ en unu frazo. En bildteksto (**Monato,** 1/1985,, pĝ. 23) troviĝas du nomoj, Jakob Fugger, neasimilita formo, kaj Albreht Direr, fonetika transskribaĵo de Albrecht Dürer. Tamen, en la apuda kolumno ne ricevis fonetikan formon la familia nomo de Rudolf Diesel, kvankam en la sekva linio troviĝas la nomo de lia inventaĵo, la dizel-motoro!

Pli okulfrapa ekzemplo de ĉi-speca konfuzo aperas en la artikolo titolita „Marburga Manifesto" (**Monato,** 2/1985, pĝ. 23). En la tria kolumno du alineoj enhavas listigon de 14 propraj nomoj. Nur kvar, Konfuceo, Luko, Mateo kaj Tobio, estas asimilitaj. Sed ankoraŭ kvin nomoj estas registritaj en **Plena Ilustrita Vortaro** (PIV), do ankaŭ ili devas havi Esperantajn formojn. Jen la nomoj.

1.	Augustinus	— Aŭgusteno
2.	Mahabharata	— Mahabarato
3.	Thales	— Taleso
4.	Thomas el Aquino	— Tomaso la Akvinano (PIV, pĝ. 27)
5.	Voltaire	— Voltero

Esperantigo de la restantaj kvin nomoj ne prezentas obstaklojn. Miaj proponoj baziĝas sur traduko, kie eblas; alie mi preferas apliki la grafisman principon.

1.	Albertus Magnus	— Alberto la Granda (analogie kun Charlemagne-Karolo la Granda)
2.	Herder	— Herdero
3.	Hobbes	— Hobeso
4.	Lun-yü	— Lunjuo
5.	Zamenhof	— Zamenhofo

Estas ja strange, post la longaj pasintjaraj diskutoj sur la paĝoj de **Monato** pri la diversaj manieroj literi proprajn nomojn kaj indiki ilian prononcon fonetike, ke nun totala kaoso regas. Kiu respondecas pri tio — la aŭtoroj de la koncernaj tekstoj, la redaktoro, la korektanto de presprovaĵoj—aŭ ĉiuj kune?

Kaoso ankaŭ en fakaj tekstoj

Ni ekzamenu ankoraŭ kelkajn ekzemplojn, kiuj montras la elekton de eraraj nomformoj, ĉar la verkintoj de la koncernaj artikoloj ne konsultis PIV por kontroli, ĉu jam ekzistas esperantigita formo de ĉiu propra nomo, kiun ili uzis.

En **Herolodo de Esperanto** (2/1987, pĝ. 3 kaj 3/1987, pĝ. 3) aperis artikolo el la plumo de Amri Wandel, fakulo pri la astronomio. Li skribis pri Pluto, Galileo kaj Kalvin. Nu, Pluto estas la helena dio de la riĉeco, sed en la teksto temis pri la planedo, kiu en Esperanto estas Plutono. La ĝusta nomo de la itala matematikisto, fizikisto kaj astronomo, **Galileo,** estas Galilejo, sed Wandel uzis la nomon Galileo, kiu estas regiono norde de Palestino. PIV informas, ke Kalvino (ne Kalvin) estis protestanta franca reformatoro. Ĉiuokaze ĝi estas malĝusta en la kunteksto, ĉar la aŭtoro skribis pri la kelvinskalo de temperatur-mezurado, nomata laŭ la brita fizikisto W. T. Kelvin (Kelvino).

Se profesiulo fuŝe verkas pri la propra fako, la situacio de laiko, kiu pritraktas fakan temon, estas senespera. Tion ilustras artikolo de Renato Corsetti pri la etruskoj (**Heroldo de Esperanto,** 12/1984, pĝ. 3 kaj 13/1984, pĝ. 3). En kolumno A estas la eraraj formoj de

bone konataj propraj nomoj de la antikva historio. La ĝustaj formoj ĉiuj registritaj en PIV, troviĝas en kolumno B.

A	B
Dionisus	Dionizio
Eneas	Eneo
Herodotus	Herodoto
Kikero	Cicerono
Remus	Remo
Romulus	Romulo
Tarkŭinjus	Tarkvinio
Pompei	Pompejo
Tiber	Tibero

Konkludo

Kvankam PIV, eĉ kun la **Suplemento** de 1987, estas nek plena nek perfekta, ĝi tamen estas fonto de multaj asimilitaj propraj nomoj. La t.n. bonaj aŭtoroj ne hezitas uzi esperantigitajn nomformojn, do tiuj, kiuj ne sekvas tiun tendencon, ĉu pro obstineco, ĉu pro nescio, ne marŝas laŭtakte sur la tereno de la evoluigo de Esperanto.
Reviziita: julio 1988

Bernard GOLDEN
Damjanich u. 1/C, I.8
H-8200 Veszprém
Hungario

Nikola Vapcarov: Kantoj de motoroj – Elektitaj versaĵoj, Sofia Pres, 1987, 116 paĝoj

Kantoj de motoroj — tiu bonaspekta, 116-paĝa libreto prezentas al ni 50 versaĵojn de la komunisto Nikola Vapcarov (1909—1942), unu el la plej gravaj revoluciaj poetoj de Bulgario. Liaj verkoj, karakterizitaj per socialisma realismo kaj revolucia romantiko, respegulas konvinke la mizeron de la popolo, la profundan amon de la aŭtoro al la vivo, al sia patrio kaj al la homoj kaj la certecon, ke la batalo kondukas al pli bela morgaŭo. Koncizaj, sed informriĉaj enkonduko, notoj de la kompilintoj kaj rimarkoj ĉe unuopaj versaĵoj helpas la leganton kompreni la verkojn de la batalema humanisto Vapcarov.
Tradukis la versaĵojn dek personoj — dank'ĝere granda nombro. Domaĝo estas la abundo de abortaj rimoj (vane — tamen, mortigita — milito, notkajero — aperas ktp.), pri kiuj oni legu detalojn en la artikolo „Fonetiko kaj rimado" de V. Benczik (HUNGARA VIVO 88/1, p. 13/14). PARNASA GVIDLIBRO pri tiu temo:

„Sed ‚nun alvenas mi al la plej forta',
al rimo, kiun nomas mi aborta,
kaj kiun uzas ĉefe niaj rusoj.
Ĝi sonas kiel dum kantad' la tusoj.
En ĝi ja rimas la radikoj nude,
sed la finaĵoj jam diverĝas krude.
Jen kontraŭ kio ĉiam mi ribelis.
Ĉu ĝi ne ŝiras al vi en orelojn?" (p. 92)

Kelkloke oni trovis adasismojn (ekz. neinstruita — ŝminkita, pafita — fulmoŝargita aŭ eĉ foliumas — cerbumi). PARNASA GVIDLIBRO:

„Rimfaro per la sama elemento
nur pri senpovo, aŭ maldiligento
atestas. Do, sufiĉa ĉi rimarko:
la adasismoj indas je elsarko." (p. 91)

Ĝenas ankaŭ tiaj vortformoj (ekz. fulmotondr', pugn', hurl', ĉambr'), pri kiuj validas la konsilo denove de PARNASA GVIDLIBRO:

„Do gardu vin, ke pro la apostrofo
al lango ne okazu katastrofo.
Afabl' kaj tondr' kaj majstr' kaj distr' kaj tiaj,
normalajn langojn igas konvulsiaj. (p. 95)

(PARNASA GVIDLIBRO: K. Kalocsay, G. Waringhien kaj R. Bernard, 3-a eldono, Edistudio, 1984)

Uwe Werner

Vaarandi, Debora: Ventolume Eesti Raamat, Tallinn 1986. 142 paĝoj.

La estonaj eldonaĵoj kutime brilas per elstara kvalito kaj lingvaĵo. Tio ankaŭ validas por ĉi tiu poemaro kun versaĵoj de D. Vaarandi, tradukitaj de Hilda Dresen, Salme Kärner kaj Jaan Ojalo. VENTOLUME estas muntaĵo el pli ol kvardekjara krea verkado. Tiuj poemoj ne taŭgas por rapida tralegado. Necesas iompostioma ensuĉado de versoj, kompreno kaj ĝuado de sentoj. La temaro estas vasta: Travivaĵoj el la milito, la homo kiel parto de la naturo, lirikaj komentarioj pri aktualaĵoj. La aŭtorino neniam sin perdas en ekstermonda filozofieco. Ĉiu priskribo de naturo kaj medita profundeco restas ligita al la realeco, al la homo:

Tristo jam herbejon premas,
ŝtormo flugis tra arbar'.
Sed la kampoj gajoplenas
pro l' abundo de garbar'.
. . .
Dum aŭtuno mi malsatas
pro grandega apetit' . . .
Ja grenkampojn, arbojn ŝatus
mi kunporti kun avid'!
(el AŬTUNE)

Ŝatanto de liriko kaj fremdaj kulturoj trovas en ĉi tiuj poemoj trezoron el la estona poezio. La poemaron akompanas desegnaĵoj de Tiiu Allikvee. Ili trafe ilustras la spiriton de la libreto.

Estas menciinde, ke enkonduka parolo peras iujn informojn pri la aŭtorino kaj ŝia verko. Tiel antaŭ ni ne staras anonima virino, sed matura lirikistino en la tradicioj de la altenstrebanta estona popolarto. Tion la versaĵoj respegulas same kiel la admiron al tiuj, kiuj en aliaj landoj batalas por pli bona, pli boneca mondo („Dolores Ibarruri", „Al Nazim Hikmet").
Resume mi nur povas rekomendi la poemaron, kiu estos malgranda, sed bela perlo sur librobreto.

Michael Lennartz

AULD, W.: La fenomeno Esperanto. Rotterdam, 1988. UEA. 120 p.

Tiu libro estas dediĉita al la centjariĝo de Esperanto. La avantaĝoj de la lingvo kaj la sukcesoj de la Esperanto-movado estas rekonsciigitaj, por ke la leganto estu ekipita per konvinkivaj argumentoj pri jenaj du faktoj: Esperanto vivas. Per ĝi la homoj el ĉiuj landoj povas pace kaj interkomprene ligi la manojn en kunlaboro (p. 8).

La aŭtoro rakontas-informas pri malfacilaĵoj en la ĉiutaga kaj en la diplomatia vivo, kiujn kaŭzas la lingvodiverseco. Li prilumigetas la tradiciajn solvojn de tiu problemo (pere de interpretistoj kaj tradukistoj, helpe de lerneja lingvo-lernado kaj per projektoj de universalaj lingvoj). Kaj kiel pinton de la homa inventemo li prezentas Esperanton (pp. 31—120), briligante ĝin el pure lingva vidpunkto (maksimuma internacieco, gramatika reguleco, altgrada fleksebleco, stabileco) kaj el socia vidpunkto (la historio de la E-movado inkluzive krizajn situaciojn). Kun fervoro la verkinto demonstras la rolon de Esperanto kiel literatura lingvo kaj kiel fortigilo de interhomaj resp. interkulturaj kontaktoj. Enestas en la libro du bazaj dokumentoj, parte kun komentoj: La dek ses reguloj (pp. 37—47) kaj La Parolado de Zamenhof ĉe la Unua Kongreso de Esperanto (pp. 109—115).

Se William Auld uzas bildesprimon por ilustri la signifon de Esperanto, li tutcerte antaŭvidis ankaŭ la pensasociojn ne ĉiam favorajn al la priparolita fenomeno:

„Same kiel kanalo estas planita rivero, Esperanto estas planita lingvo. Ĉar ĝi estas planita kun difinita celo, kanalo evitas la neoportunajojn kaj fizikajn limojn de riveroj, kaj kondukas laŭeble rekte al sia celo. Tiel ankaŭ Esperanto inter lingvoj." (p. 31)

Kanaligo de riveroj sendube plirapidigas la akvofluon, s e d samtempe negative efikas sur la ekologian ekvilibron!

Mi atentigas pri kelkaj „trorapidaĵoj" en la prijuĝo de la „nekanaligita" mondo:

1. „Ĉiu honesta edukisto devas konstati, ke lingvo-instruado en la lernejoj de la mondo reprezentas grandegan investon de tempo kaj rimedoj kontraŭ vere magra kaj nekontentiga finrezulto." (p. 24/25)

Ĉu vere la lerneja lingvolernado havas la solan celon, ke ĉiuj lernantoj post difinita tempo regu la fremdan lingvon? Ĉu ne enestas en la studprogramoj por fremdaj lingvoj ĝeneralklerigaj kaj edukaj postuloj, kies plenumo povas esti multe pli grava ol ia supraja praktika uzado de la lingvoj?

2. „La interpretisto staras en kunveno kiel eĥo en la centro de la universo. Li sekve tendencas trotaksi sin, konante la gravecon de sia rolo, sciante ke ĉiuj dependas de li. Multaj interpretistoj fakte akiris reputacion de netolerebla orgojlo . . . Laŭdire iuj estas paranojaj." (p. 16)

W. Auld enmetis tiun citaĵon por plicementi la starpunkton, ke interpretistoj inklinas montri sian potencon en la ebligo aŭ malebligo de kontraktoj inter ŝtatestroj.

Ĉu estas serioza argumentadmaniero, ofendi tutan profesian grupon por elvoki aplaŭdon? Kaj kiel la leganto interpretu la memlaŭdon de la aŭtoro sur la paĝo 81: „En tiu periodo (post la Dua Mondmilito — T. D.) la plej grava verko verŝajne estas „La infana raso" (1956) de Auld, eposo en 25 ĉapitroj, kiu neignoreble influis la poetojn kaj poezion de la lingvo."??

Ankaŭ la kanalo mem, t.e. la lingvo Esperanto, prezentatas en tro simpligita formo. Pri la avantaĝoj de la vortfarado Auld skribas interalie:

> „. . . el la vorteroj oni tute normale konstruas vortojn kunmetitajn, en kiuj ĉiuj ero konservas sian signifon, kaj la signifo de la vorto estas la sumo de la signifoj de la eroj, el kiuj ĝi estas kreita. Tiel normala en Esperanto estas tio ĉi, ke apenaŭ necesas citi ekzemplojn, . . . El tiu centprocenta aglutineco sekvas, ke ĉiu parolanto povas krei el la elementoj siajn proprajn vortojn — kaj esti komprenata de ĉiu alia esperantisto." (p. 34)

Ĉu ne estus pli fidinde konsiderigi, ke ankaŭ la aglutineco realiĝas nur enkadre de difinitaj reguloj (kondiĉe, ke oni agnoskas ilin) kaj ke sumigo de la signifoj de la eroj ne en ĉiu kazo aŭtomate liveras sencoklaran vorton (kondiĉe, ke oni respektas konvencion en la evoluo ankaŭ de Esperanto).

Kvankam temas pri jubilea retrorigardo, kiu ja alcelas prezenti Esperanton al la ekstera publiko kaj ankaŭ levi la animojn kaj plifortigi la kuraĝon de tiuj, kiuj laboras por Esperanto (laŭ la Enkonduko, p. 7), mi estus atendinta de tiu vere fama aŭtoro pli prudentan traktadon de la fenomeno Esperanto.

T. Dahlenburg

Nedelĉeva, Nevena: Dum nokta dejoro.

Hungara Esperanto-Asocio, Budapest 1987. 87 paĝoj.

Jen nova libreto el la libroforĝejo de HEA. La klapoteksto informas nin, ke oni esperas, ke ĝi estiĝas „ŝatata legaĵo de vastaj tavoloj de la esperantistaro".

La novelaro komenciĝas per la rakonto „La blankaj floroj". Ĝi estas tuŝa pledo por interkompreniĝo inter diversnacianoj kaj kontraŭ milito. Por mi ĝi estas la plej impresa rakonto de la tuta libreto. Simile altnivelaj estas la noveloj „La blanka ŝtono" kaj „La plej granda heroaĵo". Ili temas pri la zorgoj kaj heroaĵoj de patrinoj dum milito kaj hodiaŭ. La plej multaj aliaj rakontoj ne atingas la enhavan kvaliton de la cititaj titoloj. Ĉefe rolas en ili la plej ŝatataj herooj de esperantistaj aŭtoroj: la esperantistoj mem. Ni renkontas la „ŝajne grizajn, . . . ofte decide sortoturnajn momentojn de ĉiutagaj eventoj" (citaĵo el la klapoteksto) en persono de leterportisto, kiu konvinkas knabinon lerni Esperanton ke ŝi ricevu leterojn, aŭ en personoj de enamiĝintaj Esperanto-kursanoj.

Komprenu min: Mi ne scias, kial ni esperantistoj daŭre konvinkas aliajn esperantistojn pri la mirakleco kaj fabeleco de Esperanto. La aŭtorino sendube estas alttalenta, kaj mi estas certa, ke ni en estonteco ricevos legplezurojn el ŝia plumo.

Michael Lennartz

Malovec, Miroslav: Gramatiko de Esperanto. Třebíč, 1988. 102 p.

Tiu gramatiko imponas per sia precizeco kaj prezentmaniero. Sperta esperantisto trovas en ĝi konsilojn koncerne pli profundan komprenon de veraj aŭ ŝajnaj kontraŭdiroj en la morfologio, sintakso kaj vortfarado. Estas prilumigataj kelkaj fenomenoj surkampe de la stilistiko, vortprovizo kaj lingvoevoluo.
Esperanto estas prijuĝata kiel unu el la vivantaj, uzataj lingvoj, kiuj ja evoluas laŭ postuloj de la praktiko. Nia internacia lingvo slavice disponas je grandaj strukturaj avantaĝoj, kiuj kvazaŭ rekompencas ĝian „senpatrolandecon". Ni estas atentigataj pri evoluprocezoj en Esperanto, kiuj simile okazis kaj okazas en la naciaj lingvoj (ekz. la afiksiĝo de memstaraj radikoj kiel „ĉef-", la ekesto de nova speco de kunmetaĵoj kiel „grandlibro", la forigo de balastaj sufiksoj en la pasiva preterita participo kiel „kavita" anstataŭ „kavigita", la primara rolo de la kunteksto kompare al la preskribita vortuzo kiel en „Ŝi kombigis al si la harojn per servistino k u n ora kombilo"). La aŭtoro defendas la ekzistorajton eĉ de formoj kiel „martelilo" — kompreneble kun sencoŝanĝo (p. 15). Relative granda spaco estas dediĉita al analizo kaj priskribo de la verbosistemo (pp. 41—53), tute motivite, kiel ŝajnas al mi, ĉar en la formado kaj aplikado ekzemple de la aspektoj unuflanke naturas klarigenda subjektivo, aliflanke povas okazi „laŭleĝaj" miskomprenoj [ekz. la ripeta aspekto estas derivata per la prefikso „re-(reverki romanon), sed „re-" havas ankaŭ la memstaran signifon de „reen" (reveni hejmen)].
Aparte menciinda estas la klopodo de la aŭtoro, amplekse prezenti la ĝustan aplikon de la modalaj helpverboj (voli, devi, povi), ankaŭ sub konsidero de la vortordo (p. 48). Precipe por kursgvidantoj utilas la ekzemploj, kiuj demonstras la elekton de la konvenaj prepozicioj (pp. 57—65), la ĉapitroj detale okupiĝantaj pri vortsintakso (epiteto kaj suplemento), propoziciosintakso (subjekto, predikato, objekto, adjekto, predikativo) kaj pri frazsintakso (kunorditaj propozicioj kaj suborditaj).
Nur en malmultaj kazoj estas komparataj fenomenoj en Esperanto kun alimaniera problemsolvo en la ĉeha lingvo. Kelkfoje estas atakataj per laŭfaktaj argumentoj rekomendoj de PAG resp. de PIV [ekz. koncerne la uzon de la akuzativo post la prepoziclo „po" (p. 41)].
Elvokas ĉe mi dubojn jenaj asertoj resp. proponoj de la verkinto:
Paĝo 3: „La malfacilajoj en Esperanto do fontas en la malakordo inter la logika lingvo internacia kaj nelogikaj lingvoj naciaj." Tio estas — minimume — kontraŭdiro en si mem, ĉar Esperanto ne povas esti samtempe la tuto kaj parto de la tuto.
Paĝo 8: La konsonanto „h" estas envicigita en la voĉajn konsonantojn, kaj en la teksto, kaj en la tabelo. Mankas klarigo, ĉar verŝajne ne temas pri preseraro.
Paĝo 9: „La literoj havas kvar alografojn: minusklojn . . . kaj majusklojn, presajn kaj manskribajn." Ĉu la vorto „alografo" estas t. n. falsa amiko, kiu en Esperanto ne signifas varianto(j)n de unu grafemo por reprezenti difinitan fonemon en alia(j) vorto(j)?
Paĝo 29: „La artikolo estas uzata . . . antaŭ la vorto TUTA." Kion nun fari? Ĉu deklari la ekzemplon en PIV malĝusta („Unu ovo malbona tutan manĝon difektas.")?
Resume: La „Gramatiko de Esperanto" respegulas la nuntempan uzon de Esperanto en la buŝa kaj skriba praktiko kun konsidero de ekzistantaj variantoj (ofte kun la mencio „ne rekomendinde"). La aŭtoro detenas sin de unuflankeco rilate al prijuĝo de skemismaj resp. naturalismaj tendencoj en nia interlingvo. La nocio „logiko", en apliko al lingvo, oftas en la libro, sed restas finfine nedifinita — ĉu ne temas pri intermikso de la nocio logiko kun simpla reguleco?
Ni evitu la nocion „logiko", substrekante per tio, ke estas ja kontraŭlogike atendi de neetna lingva komunikilo kvazaŭ kopion de logika pensado.
La Gramatiko helpas al ni trovi sobran sintenon rilate al troigoj de la Analiza Skolo kaj rilate al tendencoj de ekstrema kreivemo en Esperantujo.

d-ro Dahlenburg

Reaperis la klasika revuo „La Esperantisto"

Gazeto por la amikoj de la lingvo Esperanto. Sub la kunlaborado de Dr. Esperanto (d. i. D-ro L. L. Zamenhof) eld. de Chr. Schmidt, prez. de la klubo mondlingva en Nürnberg. Nürnberg 1889—95. 1.—6. Jgg.

Die Esperanto-Bewegung kann in einigen Jahren ihr hundertjähriges Bestehen feiern (1887 — 1987). Damit ist das Esperanto die einzige Plansprache, die über einen so langen Zeitraum praktisch erprobt wurde und die sich bewährt hat. Der Nachdruck der ersten Esperanto-Zeitschrift La Esperantisto (Nürnberg 1889 — 1895) vermittelt einen Einblick in die Anfänge dieser heute weltweiten Bewegung. Nur noch in wenigen Bibliotheken nachgewiesen, hat die Zeitschrift selbst für Esperantologen bereits legendären Charakter. La Esperanto-movado sin pretigas por celebri sian centjaran ekziston (1887 — 1987). Esperanto estas la sola planlingvo, kiu praktike elproviĝis dum tiel longa epoko kaj kiu montriĝis rezisto-kapabla.
La represo de la unua Esperanto-revuo La Esperantisto (Nürnberg 1889 — 1895) donas impreson pri la komenco de tiu hodiaŭ mondvasta movado. Ekzistanta en nur pokaj bibliotekoj, la revuo havas jam legendan karakteron eĉ por esperantologoj.
Ĝin reeldonis la Eldonejo Olms, Hildesheim/FRG. La tuta kolekto haveblas ĉe UEA.

Laste aperis

— Aleo aŭtuna, L. Ligęza. Krakovo: la aŭtoro, 1987. 32 p. 20 cm. ISBN 83 85033 025. Originalaj poemoj.

— Aŭdu kaj lernu. Lernolibro 1: Elementa, S. Chaves (1929 —). Rio de Janeiro: Liga Brasileira de Esperanto k. Fundação Getúlio Vargas, 1984. 96 p. Ilus. 23 cm. Legolibro por en-kaj eksterklasa lernado.

— Centjara Esperanto, div. aŭtoroj Geraldo Mattos. Chapecó: Fonto, 1987. 240 p. 21 cm. 16 studoj de akademianoj pri diversaj aspektoj de la lingvo.

— Communication internationale et avenir des langues et des parlers en Europe, A. Chiti-Batelli. Nice: Presses d'Europe, 1987. 198 p. 24 cm. Analizo de la lingva evoluo en Eŭropo, kun favora konkludo pri Esperanto.

— Didaktika kantaro 1, 2 kaj 3, S. Chaves (1929 —). Rio de Janeiro: Liga Brasileira de Esperanto, 1984: 23 + 27 + 47 p. 23 cm. Tri kantokajeroj didaktikaj.

— Esperanto — lingvo de la natursciencoj kaj tekniko 1887 — 1986, O. Haszpra. Rotterdam: UEA, 16 p. 21 cm. ISSN 0165-2524. Esperanto-dokumento 25E. Kun kronologio.

— Esperanto-Türkce Sözlük, Bekir Karayel. Büyükesat/Ankara: la aŭtoro, 1987. 224 p. 16 cm. Unudirekta Esperanto-turka vortaro.

— Fenomeno Esperanto, La, William Auld (1924 —). Rotterdam: UEA, 1988. 120 p. 21 cm. Ilus. ISBN 92 9017 037 9. Baza informverko pri la lingvo kaj movado.

— I diethnis glóssa Esperanto. Methodes — didaskalias — autodidaskalias. Spiros Sarafian. Ateno: la aŭtoro, 1987. 672 p. 24 cm. Kompleta greka lernolibro de Esperanto.

— Interlingguistica Tartuensis IV: Voprosy obŝčej i častnoj interlingvistiki. Div. aŭtoroj. Tartu: Tartua ŝtata universitato, 1987. 160 p. 22 cm. Kvara ero en notinda serio; precipe ruslingva. Du sekcioj: „Tipologio kaj lingvokontaktoj" kaj „El interlingvistika historio".

— Kantu kaj lernu. Legolibro, S. Chaves 1929 —). Rio de Janeiro: Liga Brasileira de Esperanto k. Fundação Getúlio Vargas, 1983. 40 p. 21 cm. Ilus.

— Kantu kaj lernu (Cante e aprenda). Gvidlibro (Livro-guia), S. Chaves (1929 —). Rio de Janeiro: Liga Brasileira de Esperanto k. Fundação Getúlio Vargas, 1983. 48 p. 21 cm. Portugallingva gvidlibro pri la kurso „Kantu kaj lernu".

— Koko kantisto kokerikisto, Petras Cvirka. El la litova trad. A. Vaitilavičius. Vilnius: Vyturys, 1987. 36 p. 26 cm. Kolorilus. Ĉarmaj porinfanaj fabeloj, bele ilustritaj.

— Linguistische Aspekte der Plansprache Esperanto (1978). J. C. Wells (1939 —). El Esperanto trad. Günter Becker. Saarbrücken: Saarländischer Esperanto-Bund, 1987. 101 p. 20 cm. Fondajo Günter Becker n-ro 1. Germana traduko de Lingvistikaj aspektoj de Esperanto.

— „O" kaj aliaj rakontoj. D. Mikuličlč. El la serbokroata trad. J. Zarkovič. Zagreb: Internacia Kultura Servo: 1988. 216 p. 20 cm. Dek tri sciencfikciaj rakontoj.

— Profeto, La (1962), G. Halil Ĝibran (1883 — 1931). El la angla trad. R. O. Stone. Chapecó: Fonto, 1987. 96 p. 21 cm. Ilus. Fonto-serio n-ro 18. Ĉefverko de la influa libana verkisto, t.n. „prozpoemo".

— Psikologiaj reagoj al Esperanto, C. Piron (1931 —). Rotterdam: UEA, 1988. 14 p. 21 cm. ISSN 0165-2524. Esperanto-dokumento 26 E.

— Eszperantó-Magyar Szótár/Esperanta-hungara vortaro (1961). Ĉefred. Alfonso Pechan. Budapest: Terra, 1988 (6a eldono). 464 p. 15 cm. Kun iom malpli ol 9000 vortradikoj kaj 14 200 kunmetaĵoj.

— Esperanto-urdu lerno-libro. Islamabad: Muqtadra Qaumi Zaban, 1987. 216 p. 22 cm.

— Esperanto-urdu vortaro. Islamabad: Muqtadra Qaumi Zaban, 1987. 484 p. 23 cm. Unudirekta: pli ol 9000 vortparoj.

— Fenikso tro ofta (1946). Christopher Fry (1907 —), el la angla trad. William Auld. Chapecó: Fonto, 1984. 79 p. 21 cm. Unuakta verskomedio pri amo kaj morto.

— Franca periodo de Esperanto kaj Louis de Beaufront, La. Iam kompletigota plena verkaro de L. L. Zamenhof, kajero 6-bis. Red. Ludoviklto, ĉeftradukis Jean Amouroux. Kioto: Ludovikito, 1988. 229 p. 22 cm. Leteroj kaj aliaj materialoj de francaj aktivuloj el la jaroj 1901 — 1905; kun komentario kaj detala indekso.

— Glosaro. Edwin de Kock. Pretoria: la aŭtoro, 1988. 23 p. 21 cm. Helpilo por faciligi la legadon de la poemaroj de la kompilinto.

— Humorajoj 400. Chongqing: LDE, 244 p. 19 cm. Kolekto de ŝercoj en Esperanto kaj la ĉina.

— Indekso por la nica literatura revuo (1955/56—1961/62). Henri Vatré. Saarbrücken: Artur E. Iltis, 1988. 16 p. 21 cm.

— Internacia lingva komunikado. Konferencaj materialoj 4. Div. aŭtoroj, red. Tadeusz Ejsmont. Łódź: Lodza Universitato, 1987. 158 p. 21 cm. Plejparte pollingva.

— Karuseloj. Sara Larbar. Chapecó: G. Ledon/Fonto, 1987, 117 p. 21 cm. Amromano, kiu disvolviĝas en Esperanta medio kaj „portas nin kaj la rolulojn de mistika fantazio al kruda realeco".

— Klaĉejo. Karolo Pič. Saarbrücken: Artur E. Iltis, 1987. 188 p. 21 cm. Tria romano de avangarda stilisto: ĉeno de rakontoj vulgaraj, seksobsedaj; kun postparolo kaj 14-paĝa glosaro.

— Kulturo de la amo. Bildlibro pri la seksa vivo. D-ro Vilmos Szilágyi. El la hungara trad. Aladár Tót. Budapest: Hungara Esperanto-Asocio, 1988. 192 p. 14 cm. Ilus. de Rita Lovag kaj András Huszár. ISBN 963 571 198 0. Dulingva amorinstrua gvidlibro, detale ilustrita kaj prikomentita, kun enkonduko prl ĝiaj celoj.

— Lasta flugo al Parizo. La. Junichi Watanabe. El la japana trad. Ŝiger Ujeki. Tokio: Eldonejo logi, 1988. 55 p. 19 cm. Noveleto pri japano en Nederlando, de furora nuntempa verkisto.

— Magyar-Eszperantó Szótár/Hungara-Esperanta vortaro (1961). Ĉefred. Alfonso Pechan. Budapest: Terra, 1988 (6a eld.). 560 p. 15 cm. ISBN 963 205 209 9. Kunulo de la samfonta Eszperantó-Magyar Szótár.

— Maksimoj (1935). La Rochefoucauld (1613 — 1680), el la franca trad. G. Waringhien (1901 —). Chapecó: Fonto, 1986 (2a eldono). 112 p. 21 cm. Fonto-serio n-ro 13. Klasika kolekto de trančaj saĝajoj pri la homa konduto; dulingva, kun antaŭparolo, notoj kaj indeksoj.

— Monumento de Carlo Bourlet (1940). C. Bourlet k. a., red. Ismael Gomes Braga. Rio/Brasilia: Federacio Espirita Brasileira, 1987 (2a eldono). 109 p. 18 cm. Artikoloj el la revuo plus elegioj.

— Omaĝoj. Div. aŭtoroj, plejparte el la angla trad. William Auld: Chapecó: Fonto, 1987. 151 p. 21 cm. Fonto-serio 16. Antologieto de poemtradukoj, elektitaj laŭ propra gusto de la tradukinto.

— Oosugi Sakae kaj lia Esperanto-movado. Miyamoto Masao. Tokio: Nigra Fronto, 1988. 69 p. 19 cm. Japanlingvaj eseoj de konata movada historiisto; enhavas ankaŭ „Ĉinaj esperantistoj en Japanio kaj Oosugi" kaj „Sifo kaj lia La voĉo de la popolo".

— Planovyje jaziki: Itogi i perspektivi. Div. Div. aŭtoroj, red. A. Duličenko. Tartu: Tartua Ŝtata Universitato, 1988. 87 p. 20 cm. Aktoj de interlingvistika simpozio en oktobro 1987; ruslingva.

— Por paco, internacia sekureco kaj nacisendependo. Div. aŭtoroj, trad. Dang Dinh Dam, Nguyen Nhu Thu kaj Hoang Minh Thai. Hanojo: Fremdlingva Eldonejo, 1986. 148 p. 19 cm. Dokumentoj kaj paroladoj pri la ekstera politiko de Vjetnamio.

— Praktičeskaja grammatika esperanto. V. G. Gakalenko. La aŭtoro, 1987. 94 p. 21 cm. Mimeo. Ruslingva gramatiko.

— Ribelo, La. Joseph Roth, trad. Tarsen Regis Laroque: SAT-Broŝurservo. 1988. 98 p. 21 cm. Romaneto pri militvundito.

— Sub cirkotendo. Stan Bubeič (1904—1979). Hago: Internacia Esperanto-Instituto, 1988. 195 p. 21 cm. Originala aŭtobiografia romano pri la cirka vivo.

— Sur la vojoj de la Analiza Skolo. Rikardo Sulco. Paderborno: Hermano Bermano, 1987. 279 p. 21 cm. Artikoloj k. s. pri gramatiko kaj lingvo-uzo, laŭ kontraŭ- PAGa tendenco.

— Tago del eterno, La. Nikolaj Lozgačev (1957 —). Sverdlovsk: Sezonoj, 1987. 44 p. 20 cm. Mimeo. Originala poemaro klasikstila.

— De Josuo al Jeremia kaj De Jeĥezkel al Malaĥi, el la hebrea biblio trad. L. L. Zamenhof. Nagoja: Ludovikito, 1987. 487 + 436 p. 30 cm. Iam kompletigota plena verkaro de Zamenhof. Duvoluma fotorepreso de la zamenhofaj biblio-tradukoj.

— Economics of language use, The, Report of the 5th annual conference of CED. Red. Humphrey Tonkin k. Karen M. Johnson-Weiner. New York: CED, 1987. Mimeo. 164 p. 28 cm. ISBN 0 934973 06 07. Referajoj el la CED-konferenco 1986.

— Jen nia mondo 2; Fortsättningskurs i esperanto. John C. Wells. Esperantoförlaget, 1988. 101 p. 21 cm. Svedlingva traduko de populara kurslibro.

— Karel Čapek. Unu el la reprezentantoj de de la ĉeha literaturo kiel fenomeno universale homa. Red. Jiři Karen kun tradukoj de Josef Vondroušek. Prago: Literatura suplemento al Paco, 1987. 32 p. 21 cm. Broŝ. Antologieto de la verkaro de Čapek kun koncizaj biografiaj kaj bibliografiaj indikoj.

— Knabino kiu ne volis iri al la infanejo, La. Siw Widerberg k. Cecilia Torudd. El la sveda trad. Malte Markheden. Stockholm: Progreso Eldonejo 1988. 33 p. 24 cm. Bind. Ilus. ISBN 91 87 320 02 9. Ĉarma rakonto pri infankonduto universale konata.

— Mil demandoj. La unua parto. Komp. Gim Terpo. Koreio, 1987 (detaloj ne indikitaj). 57 p. 26 cm. Mimeo. Dekkvarpaŝa Eekzercaro en formo de didaktikaj demandoj.

— Mineralnavn: Kvarts — kvarco — quartz. Tom Arbo Hoeg. Oslo: Universitetsbiblioteket i Oslo, 1988. 264 p. 25 cm. Registro de mineralogiaj terminoj en la norvega, angla kaj Esperanto, plus la kemiaj formuloj. ISBN 82 7000 142 2.

— Ný kennslubók i Esperanto. Baldur Ragnarsson. Reykjavik: Mál og mening, 1987. 115 p. 29 cm. Lernolibro islanda.

— Ora bukceno. Ŭang Čjiĝong. Ilus. de Ĝjang Ŭejji. Pekino: Ĉina Esperanto-Eldonejo, 1986. 38 p. 21 cm. Ilustrita bildrakonto laŭ popolfabelo.

— Rubaiyat of Omarkkayyam in 30 languages. Komp. Mohsen Ramezani. Tehran: Padideh Publishing, 1987. 709 p. 25 cm. Bind. Ilus. Multlingva, riĉe ilustrita eldono de la fama poeziaro de la persa poeto. Inkluzivas 210 robajojn el la traduko de Waringhien kaj antaŭparolon en Esperanto.

— Sinjoro Tadeo (1834), Adam Mickiewicz (1798 — 1855). El la pola trad. Antoni Grabowski (1857 — 1921). Varsovio: Pola Esperanto-Asocio, 1986. 334 p. 20 cm. Ilus. Serio Oriento-Okcidento de UEA, n-ro 22. 3-a eld. Kun antaŭparolo de Humphrey Tonkin. Renoma traduko de la granda pola epopeo, kiu forte influis la Esperantan poezion post sia apero en 1918. Longa poemo pri la lando kaj vivo de la malnova pola-litova nobelaro.

— Serta Gratulatoria in honorem Juan Régulo. Vol. 2: Esperantismo. Div. aŭtoroj. La Laguna: Universidad de La Laguna, 1987. 790 p. 25 cm. Bind. ISBN 846004292 8. Sesdeko da esperantologiaj eseoj pri plej diversaj temoj, el la plumo de monde konataj aktivuloj sur tiu kampo.

— Tri 'stas tro, Gerrit Berveling. Vlaardingen: Vlardingenaj Kajeroj (2), 1987. 44 p. 21 cm. Ilus. Originala modernstila poemciklo pri la celoj de la vivo.

— Unuaj libroj por esperantistoj, L. L. Zamenhof (1859 — 1917), red. Ludovikito (Itô Kanzi, 1918 —). Nagoya: Nagoya Esperanto-Centro, 1987. 160 p. 21 cm. Bind. 2a eld. reviziita (1-a eld. 1973). Represo de la Unua Libro por rusoj kaj la Dua Libro plus la Aldono; postparolo kaj indekso.

— Vagante tra la mondo maltrankvila, Nadija Hordijenko-Andrianova. Budapeŝto: Hungara Esperanto-Asocio, 1987. 102 p. 20 cm. ISBN 983-571-182-4. Originala poemaro homaranisma, inspirita de peresperantaj travivaĵoj.

— Abunde kaj redunde, Josef Rumler (1922). Prago: Ĉeĥa Esperanto-Asocio, 1986. 32 p. 21 cm. Eseo pri diversaj stiloj en la Internacia Lingvo.

— Bonan vojaĝon! Esperanto dla turystów, Hanna & Andrzej Pettyn. Bydgoszcz: Centralny Osrodek Informacji Turystycznej, 1984. 160 p. 14 cm. 82-segmenta elementa lernilo, riĉaj informoj pri la Movado kaj aparta atento al la bezonoj de turistoj.

— Jezićni imperializam, red. Nikola Rašić. Zagreb: Savez za esperanto Hrvatske i Medunarodno centas za usluge u kulturi, 1986. 82 p. 20 cm. 11 referaĵoj de la socilingvistikaj simpozioj en 1980 kaj 1982 en Zagrebo.

— Jezik i medunarodno komuniciranje, red. Senad Colić. Sarajevo: Savez za esperanto BiH, 1986. 222 p. 22 cm. Prelegaro kaj diskutintervenoj de la simpozio pri lingvo kaj internacia komunikado en la universitato de Sarajevo en 1984. Escepte vasta kaj valora materialo kun resumoj en Esperanto.

— Language planning at the international level. Report of the third annual conference of the Center for Research and Documentation on World Language Problems. New York, December 14, 1984. Ed. Humphrey Tonkin and Karen Johnson-Weiner. New York: CEC, 1985. 152 p. Mimeo. 28 cm.

— Mini rozmówki esperanckie, Andrzej Pettyn — Alina Wójcik. Warszawa: Wiedza Powszechna, 1986. 95 p. 14 cm. Praktika laŭsituacia leksikono kaj frazero pola-esperanta por turistoj.

— Montara aglo, La. Izjun Cjan. Trad. el la rusa traduko André Cherpillod. Antverpen: José Starck, 1986. 24 p. 21 cm. Ĉina rakonto.

— Nove kompilita lernolibro de Esperanto, Li Shijun, Yin Guoyi kaj Gu Jianhua. Eldonejo Fremdlingva instruado kaj studo, 1986. 398 p. 20 cm. 32 lecionoj por ĉinlingvanoj. Kun detalaj gramatikaj klarigoj kaj abundaj ekzercoj.

— Unua legolibro (1907), Kabe (K. Bein, 1872 — 1959). Varsovio: Ritmo, 1985. 160 p. 15 cm. Represo de la klasika libro kun gradigitaj legaĵoj, frazaro kaj letermodeloj.

— Barbuloj kantas. Country-grupo Barbuloj. Supraphon 1133 9670. Stereofona disko, 45 t/m. Kvar kantoj en plenumo de ĉeĥa esperantista kantrigrupo.

— Esperanto first half, Spectrum 48 computer course, Leslie G. Hartridge. Croydon: Lez Peranto Ltd., 1986. Komputila kurso kun du kasedoj (unu kun kvar instruprogramoj kaj sonkasedo por parollernado) kaj tri akompanaj kajeretoj.

— Kasedoj: En novan mondon (I) kaj En novan mondon (II). Ontario: Esperanto Press, 1986. Kompleto de du po-90-minutaj kasedoj, kun teatrajetoj kaj poemoj.

— Kasedo: Esperanto 100-jara! Varsovio: P. Z. Polfrakt, 1986. Sur la unua flanko kuŝas du originalaj propravoĉaj paroladoj de d-ro L. L. Zamenhof, sur la dua kantoj kaj poemoj pri Varsovio.

— Kasedo: Esperanto; Lernolibro de la Internacia Lingvo. Zagreb: Internacia Kultura Servo, 1986. Kasedo kun la esperantlingvaj tekstoj de la „Lernolibro de la Internacia Lingvo laŭ la zagreba metodo", akompanado al ĉiu nacilingva versio de la metodo.

— Kasedo: La granda kantado, Japanio kantas por paco kaj amikeco. Nagoya: Grupo Orkidoj, 1086. 60-minuta kasedo. 17 japanaj kantoj plus du bambuflute ludataj melodioj. Kun akompana libreto enhavanta la tekstojn kaj muziknotoj.

— Amuleto, La, Conrad Ferdinand Meyer 1825 — 1898). El la germana trad. Reinhard Haupenthal. Saarbrücken: Artur E. Iltis, 1987. 48 p. 21 cm. Jubilea Eldonserio 2. Beletro tradukita 14. ISSN 0179-1044. Novelo el la melankolia periodo de la granda svisa verkisto.

— Amuza legado pri Til' Strigospegul'. Hermano Boto (ĉ. 1467 — č. 1520). El la germana trad. Ridardo Ŝulco. Paderborn: Esperanto-Centro aPderborn, 1987. 376 p. 21 cm. Ilus. ISBN 3-922570-47-X. La plej malnova versio de la legendo pri trukema vagabondo; kun antaŭ- kaj postparoloj kaj notoj de la tradukinto.

— Antologio de fantastikaj rakontoj de sovetaj verkistoj, vol. 1. Ĥarkovo: Ukraina Respublika Filio de ASE, 1986. 56 p. 18 cm. Enhavas ses tradukitajn rakontojn plus enkondukan eseon.

— Antologio de fantastikaj rakontoj de sovetaj verkistoj, vol. 2. Ĥarkovo: Ukraina Respublika Filio de ASE, 1986. 56 p. 18 cm. Tri tradukitaj rakontoj.

— Artificial Language Movevent, The (broŝurita), Andrew Large. Oxford: Basil Blackwell, 1987. 239 p. 23 cm.ISBN 0-631-15487-6 (broŝ. eld.). Pli aĉetebla eldono de jam klasika verko el 1985.

— Astura bukedo, div. aŭtoroj. El la hispana trad. F. de Diego, J. Camacho, L. Dek. Gijón: Astura Esperanto-Asocio, 1987. 138 p. 18 cm. Ilus ISBN 84-398-8908-9. Poemoj kaj rakontoj de kvin asturiaj verkistoj, transantaj pli ol jarcenton.

— Atomoj por paco, Aŭstralia Departemento pri Eksterlandaj Aferoj (1985). El la angla trad. Ralph Harry. Kanbero, 1985. 14 p. 21 cm. Parolado de ministro Bill Hayden.

— Aŭstria Ŝtatprezidanto Franz Jonas kiel esperantisto, Ernst Rixner. Vieno: Aŭstria Esperanto-Instituto, 1987 (neindikita). 8 p. 21 cm.

— Baza Cseh-kurso. Hago: Internacia Esperanto-Instituto, 1987. 170 p. 23 cm. Gvidilo por instruantoj, sepa eldono reviziita.

— Dek fabeloj. Lernolibro por grupa legado aŭ hejma studado, Charlotte Kohrs kaj Dorothy Kruger. Sandiego: La Tigro, 1986. 36 p. 28 cm. Ilus. de Alan Henderson. ISBN 0-939057-09-3. Bele prezentita, kun glosoj por anglalingvanoj.

— Dianto de sur la poeta tombo, La, August Ŝenoa (1838 — 1881). El la kroata trad. Božidar Vanćik. Varaźdin: Esperanto-societo Varaźdin, 1987. 40 p. 20 cm. Romaneto pri ekkono de la propra nacia kulturo.

— Enkonduke por la VIa Kongreso, Truong-Chinh. El la vjetnama trad. Dang Dinh Dam k. a. Hanojo: Fremdlingva Eldonejo, 1986. 49 p. 19 cm. Paroladoj de la ĝenerala sekretario de la Vjetnama Komunista Partio.

— Esperanto-ĉina vortaro, ĉefred. Honfan (Ĝang Honfan). Pekino: Ĉina Esperanto-Eldonejo, 1987. 1036 p. 19 cm. Bind. Unudirekta vortaro enhavanta 18 300 kapvortojn, abundajn detaligojn kaj utilajn prilingvajn kaj priĉiniajn tabelojn ĉe la fino. Unu el la plej kompletaj Esperanta-nacilingvaj vortaroj.

— Esperanto básico (Baza Esperanto), Evaldo Pauli. Florianópolis (Brazilo): Eldonejo Simpozio, 1985. 222 p. 21 cm. Komplete dulingva lernolibro por portugallingvanoj, nepre nur por tiuj kun antaŭa sperto pri lingvoj.

— Esperantsko-český česko-esperantský slovníček. 64 p. 16 cm. Sen bibliografiaj indikoj.

— F. V. Dorno's Paraphernalia. F. V. Dorno. Antwerpen: Vlaamse Esperantobond, 1982. 226 p. 29 cm. Diversspecaj verketoj, plejparte aŭtobiografiaj, en la nederlanda, angla kaj Esperanto.

— Markoloro; Elektitaj noveloj nuntempaj, Ngo Thi Kim Cuc k. a. El la vjetnama tr. Nguyen Minh Kinh. Hanojo: Fremdlingva Eldonejo, 1985. 88 p. 16 cm. Kolekto Hibisko. Tri noveloj el la nuntempa vjetnama literaturo.

— Praktika Bildvortaro de Esperanto; Esperanto-Svensk ordlista, Karl M. Blomkvist. Motala: Motala Esperanto-klubo, 1984. 36. p. 21 cm.

— Pri landnomoj en Esperanto, William Gilbert. Budapeŝto: Hungara Esperanto-Asocio, 1985. 12 p. 20 cm. ISBN 963-571-158-1. Propono de solvo.

— Respondoj de Miĥail Gorbaĉov al la demandoj de la ĵurnalo „L'Humanité". El la rusa trad. E. Sevĉenko kaj L. Novikova. Moskvo: Eldonejo de Presagentejo Novosti (APN), 1986. 24 p. 19 cm.

— Rimleteroj (1976), M. Boulton (1924) kaj W Auld (1924). Manĉestro: Esperantaj Kajeroj, 1986. 94 p. 14 cm. ISBN 0 9505323 04. Esperantaj Kajeroj 2. Rimleteroj en rondela formo, per kiuj Auld kaj Boulton korespondis en 1953 — 1954.

— Senmorta glorago de la sovetia popolo, La, Miĥail Gorbaĉov (1930). El la rusa trad. V. Arolovič k. a. Moskvo: Eldonejo de Presagentejo Novosti (APN), 1985. 32 p. 19 cm. Parolado pri la venko super hitlerismo.

— Sisteme ordigita vortaro, komp. Michele Mariano (1907). Parizo: Plejado-Gabrielli, 1986. 526 p. 21 x 33 cm. Scienca eldonserio n-ro 3. Vortaro laŭtema surbaze de la vortprovizo kaj difinoj de Plena Ilustrita Vortaro.

— Skizo de la historio de Esperanto kaj de la Esperanto-movado en la franca urbo Liono de la komenco ĝis 1950, André Vedrine. Saarbrücken: Artur E. Iltis, 1985. 2 + 31 p. 21 cm. Jubilea Eldonserio 3: Esperantologio 14.

— Libro de Nejma, La, Geraldo Mattos, Chapecó: Fonto, 1985. 80 p. Ilus. 21 cm. Fonto-serio 6. Sonetaro de la brazila poeto, en kiu li prikantas sian amatinon Nejma.

— Lingvo kaj religio: Studo pri la frua esperantismo kun speciala atento al L. L. Zamenhof, Jeremi Gishron (1948). Jerusalem: Sivron, 1986. 212 p. 14 cm.

— Lingvokibernetiko, pedagogia kibernetiko, div. aŭtoroj, red. Péter Broczkó. Budapest: NJSZT, 1986. 156 p. 22 cm. ISBN 963 8431 47 4. Dua volumo de prelegoj (en angla, franca aŭ Esperanto) prezentitaj dum INTERKIBERNETIK '85.

— Mi avertas; Pledo por nova eldono de PIV sen eraroj, Ergoto de Bonaero. Buenos Aires: Argentina Esperanto-Instituto, 1986. 16 p. 17 cm. Listo de, laŭ la aŭtoro, malĝustaj vortoj en PIV.

— Mortinta reĝino, La (1942), Henry de Montherlant. El la franca trad. André Cherpillod (1930). Nanterre: la tradukinto, 1986. 132 p. 21 cm. ISBN 2 9061 34 01 5. Dramo en tri aktoj, okazanta en Portugalio.

— Originala romanaro en Esperanto; 68 romanoj en 80 jaroj. De 1907a ĝis 1986a (1982), Ergoto de Bonaero. Bonaero: Argentina Esperanto-Instituto, 1986. 40 p. 17 cm. Donitaĵoj kaj juĝoj pri originalaj romanoj.

— Plukitaĵoj, Ĝ. Ĥalil' Ĝibran'. El la araba trad. Georgo Abraham. Chapecó: Fonto, 96 p. 21 cm. Fonto-serio 12. Mallongaj rakontoj pri diversaj temoj.

— Pripensoj de maljunulo, Maximilien Trenner (1902 — 1986). Parizo: Eldono Gabrielli, 1986. 32 p. 21 cm. Pripensoj pri diversaj temoj, kvazaŭ rakontetoj.

— Promenado en gramatiko, Konisi Gaku (1934). Osaka: Japana Esperanto Librc-kooperativo, 1986. 104 p. Ilus. 17 cm. Gramatiko de Esperanto en la japana lingvo.

— Rakontoj, Jordan Jovkov (1880 — 1937). Div. tradukintoj. Sofia: Sofia Pres. 1986. 248 p. 20 cm. Tridek rakontoj de la bulgara prozisto.

— Ŝtelisto de persikoj, Emilijan Stanev (1907). Trad. div. personoj. Sofia: Sofia Pres, 1985. 130 p. 19 cm. Noveloj kaj rakontoj de bulgara aŭtoro.

— Sur la sojlo de la amo, Markéta Procházková. El la ĉeha trad. Jiři Kořinek. Chapecó: Fonto, 1986. 96 p. 21 cm. Fontoserio 11. Poemaro de la juna ĉeha poetino, kun profunde penetrema rigardo.

— Vojaĝo tra Ĉinio, komp. la redakcio de El Popola Ĉinio. Pekino: Ĉina Esperanto-Eldonejo, 1986. 136 p. Ilus. 26 cm. Priskriboj de naturaj kaj homfaritaj belaĵoj de Ĉinio, kun multe da koloraj fotoj.

— Skopje kaj ĝia ĉirkaŭaĵo, Olivera Ĝekiĉ. El la serbokroata trad. Z. Grohovac k. a. Zagrebo: Turista oficejo de Skopje, 1986. 144 p. 85 koloraj fotoj. Mapo. 16 cm. Biblioteko „Etaj turismaj monografioj" n-ro 64. ISBN 86 7133 012 5.

— Úang Guj kaj Li Ŝjangŝjang, Li Ĝji (1922 — 1980). El la ĉina trad. Laŭlum (1923). Pekino: Ĉina Esperanto-Eldonejo, 1985. 41 p. Ilus. 22 cm. Bind. Rakontoj en versoj pri la amhistorio de du mizeraj junaj kamparanoj.

— Weltsprache-Kalender für das Jahr 1886 (1886), Rupert Kniele (1844 — 1911). Saarbrücken: Artur E. Iltis, 1986 (represo). 20 + 67 p. 20 cm. Jubilea Eldonserio 4: Interlingvistiko 6. Germane (frakture) kaj parte volapuke verkita „Mondlingva kalendaro por la jaro 1886" kun germanlingva postparolo kaj bibliografio de R. Haupenthal.

— Vestokulturo, Ante Vladislavić. El la kroatserba trad. Lucija Borĉić. Osijek: Revija, 1987. 48 p. 24 x 20 cm. Bind. Ilus. ISBN 86-7209-003-9. Riĉe ilustrita superrigardo, kiu konsciigos precipe infanojn pri la temo.

— Via lando, mia lando, kompilis kaj eldonis Kobe-Esperanto-Societo, 1987. 110 p. 21 cm. Ilus. Esploreto pri vivkutimoj inter diverslandaj esperantistoj.

— Vojaĝo al Hirošima, tradukis kaj eldonis Hirošima Esperanto-Centro, 1987. 60 p. 26 cm. Ilus. Porpaca gvidlibro pri la japana urbo, super kiu eksplodis la unua atombombo.

— Vole ... Novele (1971), Raymond Schwartz (1894 — 1973). Saarbrücken: Artur E. Iltis, 1987 (2a eld.). 192 p. 21 cm. Jubilea Eldon-Serio 1. Beletro 10. Pli ol trideko da noveloj el la jaroj 1920 — 1970, montrantaj la spriton kaj viglan stilon de talenta humuristo.

— Zamenhofa ekzemplaro, red. Rihej Nomura. Nagoya: Nagoya Esperanto-Centro, 1987. 568 p. 21 cm. Bind. Kolosa konkordanco de esprimoj uzitaj de Zamenhof, kvazaŭ kompletigo de la ekzemploj en Plena ilustrita vortaro.

— Rhône-Alpes, Espéranto et espérantistes. Des origines a nos jours, A. Vedrine. Lyon: Centre Espéranto de la région de Lyon, 1988. 260 p. 30 cm. Historio de la movado en regiono de Francio.

— Trifolio: Versaĵoj trilingve. Gerrit Berveling. Vlaardingen: VoKo, 1988. 48 p. 21 cm. Broŝ. Mimeo. Originalaj poemoj en Esperanto, la latina kaj la nederlanda.

— Unua rendevuo, La. Div. aŭtoroj. Ukraina respublika filio de ASE, 1985. 48 p. 20 cm. Broŝ. Mimeo. Legolibro kun amuzaj tekstoj tradukitaj el la rusa.

— Via dua lingvo; Esperanton keskustelukurssi. Veli Kolari. Helsinki. Oy Mendoservo Ak, 1988 (3a eld.). 102 p. 21 cm. Ilus.

— Volapükabled. Faka revuo pri volapükologio, n-roj 1 — 3 Red. Reinhard Haupenthal. Scheidt: Artur E. Iltis, 1985. Po 20 p. 21 cm. ISSN 0179 1931.

— Versaĵoj en prozo. Ivan Sergeviĉ Turgenev (1818 — 1883). El la rusa trad. Kabe (K. Bein, 1872 — 1959), kun ĉinaj tradukoj kaj notoj de Li Naixi. Chongqing: LDE, 1985. 182 p. 19 cm.

— Fabeloj, aŭtoro neindikita, el la angla trad. Miroslav Malovec. Třebiĉ: Esperantoklubo Třebiĉ, 1986. 31 p. 21 cm. Ilus. de Mirka Tomeĉková. Mallongaj infanrakontoj kaj -poemoj.

— Fluas la rivero Jodo, Syûho Utuki. Takatuki: Takatuki-Esperanto-Societo, 1986. 106 p. 21 cm. Mallongaj rakontoj el la kulturo, kaj tradicia kaj moderna, de vilaĝoj ĉirkaŭ japana rivero.

— Ni daŭrigu, Jaan Ojalo. Kaunas, 1986. 65 p. 19 cm. Mimeo. Broŝ. Postelementa kurslibro por lernejaj instruistoj.

— Baza Cseh-kurso: Kompleto de help-materialo por instruisto. Hago: Internacia Esperanto-Instituto (dato neindikita). Libretoj, afiŝoj k. s., por uzo kun la libro Baza Cseh-kurso.

— Baza Cseh-kurso: Kompleto por komencanto. Hago: Internacia Esperanto-Instituto (dato neindikita). Libretoj, afiŝoj k. s., por uzo kun la libro Baza Cseh-kurso.

— Filatelo: Poŝtmark-paro, Aŭstrio 1949 kaj 1954. La du oficialaj aŭstriaj E-poŝtmarkoj (kiel kompleto), plus urboprospekto pri Vieno (1987).

— Kasedo: Esperanto programita, Hermann Behrmann. Antverpeno: Flandra Esperanto-Ligo, 1987 (neindikita). Por uzo kun la samnoma lernolibro.

— Kasedo: Jen la viv', Roman Bura. Antverpeno: Studio Drubbel, 1987. 60-minuta. Originalaj kantoj de populara kantistogitaristo; kun tekstoj.

— Kasedo: Polaj kristnaskaj kantoj, Esperantista koruso „Muzilo". Varsovio: Muzilo, 1987. 60-minuta.

— Kasedo: Konkoj (Muschein/Muszle). Jan Stanislaw Skorupski. Berlin: Bardo, 1988. Trilingva kasedo kun 10 mar-etosaj kantoj.

— Instrukompleto: Lernu kantante. Sylla Chaves. Rio de Janeiro: Brazila Esperanto-Ligo, 1985. Progresiga perkanta kurso, kun 8 diskoj, 3 kantlibretoj kaj 1500-vortelementa legolibro kun laŭpaĝa vortareto.

— Poŝtkartokompleto: Luktarto de Saúlin. Pekino: Ĉina Esperanto-Eldonejo, 1987. Dek unu koloraj poŝtkartoj de saltantaj luktistoj.

— Kasedo: 62 minutoj. Stokholmo: Persone, 1987. 12 originalaj kantoj de la sveda rokgrupo, inkluzive de „Cu vi pentas?" Aparta vortlibreto.

ČSSR

J. Haering, Hlavni ul. 64, **Štechovice 252-07,** teknika oficisto, dez. kor., kol. bk

GDR

50j. instruisto dez. kor. tutmonde p. ĉ. t.: Wolfgang Richter, Schlüsselbergstr. 6, **Wünschendorf (Elster) 6519**

Pollando

Agnieszka Bielach, os. Złotego Dieku 60/7, **31-618 Krakow,** dez. kor. tutmonde

18j. lernantino dez. kor. tutmonde pri muziko, libroj: Halina Lityńska, ul. Grottgera 31, **37500 Jaroslaw** woj. Przemydkie

Komencanto, 32j. laboristo, dez. kor. pri ŝako, filatelo, kol. bk, pm: Kazimierz Doskocz, ul. Sienkiewicza 16/4, **57-330 Szczytna**

Instruistino en agrikultura mezlernejo serĉas kontaktojn kun samaj mezlernejoj: Elzbieta Abramowska, ul. Słowackiego 2A — 32, **86-100 Swiecie**

Anna Szczepanek, Zduny 95, **99-440 wojewochtwo skrieviniewickie,** 14j., dez. kor. kun germanaj geesperantistoj

41j. oficisto dez. kor. pri sporto, turismo, kol. pm: Leszek Draczan, **64-980 Trcianka** Os. 25 lecia PRL 2/21

50j. instruistino dez. kor. tutmonde p. ĉ. t., kol. bk: Irene Grundkowska, **30-656 Krakow,** ul. Turmejowa 10e

Barbara Kedzierska, ul. Boh. Warszawy 66 m 13, **74-300 Myślibórz,** dez. kor. pri turismo, muziko, filmoj, psikologio, kol. bk

Ireneo Kozłowski, str. Armii Radzieckiej 19c m 1, **67-200 Głogów,** 19j. dez. kor. pri fotografado, filatelo, folkloro, kol. bk, pm

23j. instruistino dez. kor. pri turismo: Marzena Paulo, str. Armii Radzieckiej 1g m 6, **67-200 Głogów**

Krystyna Nowicka, **Biała Podlaska, 21-500,** ul. Łukaszyńska 11/28 dez. kor.

Komencanto, 41j., dez. kor. tutmonde pri turismo, literaturo, historio, geografio, kol. pm, bk, librojn: Jerzy Lewandowski, **65-536 Zielona Gora,** str. Ew. Ludowej 21/56

31j. inĝenierino dez. kor. kun germanaj geesperantistoj: Elizabeta Zelichowska, str. 22 Lipca 12, **28-400 Pińźów**

Dorota Guzdkiewicz, UPT, **27-205 Starachowice 7,** dez. kor. tutmonde pri turismo, filatelo, kol. bk, pm

Alicja Jurczyk, ul. Jagiellońska 24/6, **98-200 Sieradz,** 34j. komencantino, dez. kor. pri vojaĝoj, libroj

Jadwiga Ładziak, Kol. Belen 29, **98-161 Zapolice** woj. sieradzkie, 24j. komencantino dez. kor. pri vojaĝoj, libroj

Ursula Stańczyk, Falniów 89, **32-200 Miechow,** dez. kor.

18j. lernantino dez. kor. pri libroj, muziko, sporto; Elzbieta Olsowy, Mazury 162, **36-130 Ranizów** woj. Rzeszów

Irena Bejnarowicz, **77-140 Kołczygiówy,** ul. 40 lecia PRL, woj. Słupsk, 29j., dez. kor. pri libroj, kol. bk

52j. instruistino dez. kor. tutmonde pri literaturo, turismo: Marianna Mól, **32-313 Bydlin,** ul. Wolbromska 87

23j. komencantino dez. kor. pri geografio, vojaĝoj: Anna Pleskacz, Barciszewo 25, **11-216 Wojciechy**

Jaroslaw Bujok, Modrakowa 46/29, **85-864 Bydgoszcz,** 26j., dez. kor. tutmonde p. ĉ. t.

16j. lernanto dez. kor. tutmonde pri Japanio, literaturo, muziko, fotografado, kol. pm, bk: Przemysław Przybylski, ul. Jutrzenka 6a/10, **60-373 Poznan**

30j. komencanto dez. kor. tutmonde p. ĉ. t., kol. bk.: Krzysztof Zero, str. Łaczna 31, **Lipno 87-600**

Tamara Fic, ul. Berlinga 42 m 116, **15-814 Bialystok,** studentino, dez. kor. kun gejunuloj el GDR

28j. laboristo dez. kor. tutmonde pri muziko, filmoj, filatelo, turismo, kol. pm, il. revuojn, sondiskojn: Jerzy Kowalski, **67-200 Głogów,** str. Obr. Pokojn 16E/10

15j. lernantino dez. kor. kun germanaj geesp. pri biologio, geografio, kol. bk, pupojn: Justyna Gracz, Nieborza 36, **64-212 Siedlec**

38j. oficisto dez. kor. tutmonde p. ĉ. t.: Roman Bobik, ul. Dabrowskiego 31/6, **58-105 Świdnica**

27j. komencantino dez. kor. tutmonde p. ĉ. t.: Dorota Obetkon, **43-200 Pszczyna,** ul. Fr. Szopena 3

40j. komencanto dez. kor. tutmonde pri muziko, fotografado, turismo, komputila informado: Jan Winkler, **41-500 Chorzów,** ul. Dabrowskiego 76/5

Mariusz Gruszczynski, ul. Piotrowska 23 m 38, **42-200 Czestochowa,** 23j., dez. kor. pri geografio, sporto, muziko

26j. oficistino dez. kor. p. ĉ. t., kol. bk, pm: Elizabeta Zabawa, **58-500 Jelenia Góra,** ul. Muzyczna 17

26j. komencanto dez. kor. tutmonde pri turismo, literaturo, fiŝkaptado: Marek Kordiak, Grochów 2, **57-257 Brzeźnica**

Wojciech Kochel, ul. Sobieskiego 6/36, **41-800 Zabrze,** 14j., dez. kor. kol pm, bk

20j. studentino dez. kor. pri vojaĝoj, lingvoj, muziko, sporto: Iwona Gasior, ul. Michałowicza 12/13, **43-322 Czechowice-Dziedzice**

23/25j. geoficistoj, komencantoj, dez. kor. tutmonde: Malgorzata/Dariusz Suszyński, **62-800 Kalisz,** str. Sienkiewicza 45a

33j. komencanto dez. kor. pri sporto, turismo: Grzegorz Andrukajtis, **78-600 Wałcz,** ul. Kościuszki 18b/1

Joanna Janczewska, ul. Kawika 26B/7, **41-806 Zabrze,** 18j., dez. kor. pri beletro, teatro, poezio, pentroarto, vojaĝoj

Zofia Borowska, **62-510 Konin,** ul. Nowotki 1/12, flegistino, dez. kor. tutmonde pri literaturo, turismo, folkloro

18j. lernantino dez. kor. tutmonde pri sporto, filmoj, libroj, disko-muziko; kol. bk: Katarzyna Sadza, ul. 1go Maja 11/2, **26-110 Skarzysko-Kam.**

Leszek T. Kluza, **88-140 Gnievkovo,** poŝtoficejo, 25j., dez. kor, kun junaj geesp.

54j. em. instruisto dez. kor. tutmonde pri turismo, muziko, folkloro: Antono Beyga, str. Lésna 16, **64-212 Siedlec**

Witolol Moździeń, Krasne 293, **36-007 Rzeszów**
Komencanto, 19j. lernanto, dez. kor. pri turismo, sporto, historio/ kol. pm: Pawel Flak, **30-317 Kraków,** str. Koszykarska 33, Internat nr. 10

54j. pensiulino, abstinentino, dez. kor. nur kun abstinentuloj p. ĉ. t.: Maria Grabowska, Osiedle Błekitne 18c/15, **58-200 Dzierzoniow**

8j. lernanto dez. kor. tutmonde pri fiziko, kemio, astronomio, kol. pm, bk: Adam Solak, **45-064 Opole,** ul. Kollataja 19/7

21j. studentino dez. kor. tutmonde pri turismo, sporto, literaturo; kol. pm, bk: Elzbieta Macowicz, **51-250 Wrocław,** str. Bratkowa 19

Elizabeta Stalmach, **42-500 Bedzin,** ul. Kniewskiego 3/58, 43j., dez. kor. tutmonde pri literaturo, distra muziko

Junaj esp-inoj 12j., dez. kor. tutmonde pri junularaj temoj:

— Joanna Kletkiewicz, **87-617 Bobrowniki nad Wisła,** woj. Włocławskie
— Agnieszka Wiśniewska, ul. Budowlanych 8 m 74, **87-800 Włocławek**

Komencantino, 12j., dez. kor. tutmonde kun samaĝuloj pri muziko: Maryla Bieniek, os J. Slowackiego 2/24, **89-400 Sepolno Kvajenskie**

40j. komencantino dez. kor. tutmonde pri turismo, folkloro, modo, trikado, kol. pm, bk: Barbara Maciag, Os. Rózane 1 G/8, **58-200 Dzierzoniów**

Oficisto, komencanto dez. kor. tutmonde pri sporto, filmo, kol. bk, gazetojn: Władysław Działak, ul. Arm. Czerwonej 160 m. 55, **25-324 Kielce**

Komencanta esperantisto, 50j., dez. kor. tutmonde p. ĉ. t., spec. turismo, medicino: Adam Szczepański, ul. Chmielowskiego 4/8, **31-067 Kraków**

24j. studento dez. kor. kun junaj geesp. el GDR pri historio, lingvoj, geografio, turismo, kol. esperantajoin: Piotr Cymerman, Mariánow 11, **98-105 Wodzierady**

Barbara Prażych (10j.) k. Magdalena Prażych (11j.), **15-207 Białistoko,** ul. Piastowska 13 m 54, lernantinoj, dez. kor. tutmonde, kol. bk

Maria Olkuska, **09-412 Proboszczewice,** 32j., dez. kor. pri muziko turismo, fotografarto, kol. tekstojn kaj notojn de kanzonoj, bk, gvidlibrojn, fotoalbumojn

14j. lernanto dez. kor. kun geknaboj tutmonde pri muziko matematiko, biologio, kol. pm: Rafat Pecka, ul. Skownowków, 9/106, **33-104 Tarnów 6**

26j. oficisto dez. kor. tutmonde pri turismo, fiŝhokado: Dariusz Gawroński, **87-600 Lipno,** ul. Mickiewicza 32/2

31j. oficisto dez. kor. tutmonde pri turismo, literaturo, folkloro, kol. pm: Arkadiusz Kowalski, **26-110 Skarżysko-Kam,** ul. Słowackiego 33/16

24j. oficistino dez. kor. tutmonde pri turismo, historio, literaturo, kol. bk: Dorota Maczka, ul. Młynarska 22/28, **08-110 Siedlce**

Komencantino, 34j., dez. kor. tutmonde pri turismo, literaturo, folkloro: Grazyna Gołembka, ul. Kanowa 46, **64-100 Leszno**

Lèszek Wojak, **21-210 Milánow** woj. bilsko-podlaskie

Lernanto, 17j. dez. kor. kun geesp. el GDR pri naturo, geografio tutmonde, muziko k. t. p.: Jacek Podrazik, ul. Targowa 2/2/6, **44-120 Pyskowice**

Hanna Sikorska, ul. Chopina 42, **86-100 Swiecie,** 19j., dez. kor. tutmonde

Renata Bialobok, ul. Bronlewskiego 7, **38-300 Gorlice,** 22j., dez. kor. pri floroj, migrado, kino, literaturo, Esperanto

15j. junulo dez. kor. kun gejunuloj: Andreo Zaton, str. Balticka 2a, **85-707 Bydgoszcz 27**

16j. knabino dez. kor. kun germanaj geknaboj pri muziko, sporto, literaturo, Esperanto, kol. bk, pm etikedojn: Anna Wegrzyn, **42-200 Czestochowa,** ul. Powstańców Śl. 8 m 59

Gekomencantoj de mezlernejo dez. kor. tutmonde: I Liceum Ogólnokssztálcoce im. J, I. Kraszewskiego, ul. Kraszewskiego 1, **21-500 Biała Podlaska**

Komencanto, 20j., dez. kor. tutmonde pri muziko, historio, geografio: Dorota Poloch, ul. Robotnicza 23, **64-330 Opalenica**

24j. studentino de farmacio dez. kor. pri literaturo, arto, muziko, naturo: Wienia Pacwa c/o J. Cwik, P. O. Box 422, **00-950 Warszawa**

24j. komencantino dez. kor. tutmonde pri literaturo, filmo, sporto, muziko, turismo, kol. bk: Irena Kozik, ul. Krakowska 34/2, **28-200 Staszow**

28j. komencantino dez. kor. kun esp. el GDR: Sylwia Jaroszewska, **58-100 Swidnica,** ul. M. Buczko 28/6

Komencantino 19j. dez. kor. tutmonde p. ĉ. t.: Dorota Bielawska, ul. Kom. Paryskiej 127/2, **58-200 Dzierzoniów**

Adam Seroczyński, **59-220 Legnica,** str. Hutników, 11/5, 29j., dez. kor. tutmonde pri turismo, antikva historio, vojaĝoj, kol. bk

23j. komencanto dez. kor. tutmonde pri turismo, sporto: Marek Jozefowicz, **87-500 Lipno,** ul. Mickiewicza 48 woj. włocławskie

12j. lernantino dez. kor., kol. bk, glumarkojn: Sylvia Soczyńska, Os. Złote 10/5, **58-200 Dzierzoniow**

Komencanto, 25j. instruisto, dez. kor. tutmonde pri fotografado, turismo, literaturo: Lucsan Howodziejski, **32-825 Borzecin,** Dolny 374.

Komencanto, 20j. studento, dez. kor. tutmonde kun 19/20j. studentinoj pri turismo, sporto, fiziko: Sławomir Brzyski, **22-400 Zamosc,** str. Kozmiana 10 m 9

Gemembroj (20 — 50j.) de aktiva E-klubo dez. kor. tutmonde: Esperanto-Klubo **08-110 Siedlce,** ul. Putaskiego 6

Gekomencantoj (10 — 35j.) dez. kor. tutmonde: Klub Rolnika, **08-110 Siedlce,** Zabokliki

20j. komencantino dez. kor. tutmonde pri turismo, poezio, kol. diapozitivojn: Marzena Bak, **31-764 Kraków,** ul. Styczna 10

Mirosława Kociel, **80-367 Gdańsk,** ul. Lumumby 32 B/7, 23j., dez. kor. tutmonde pri turismo, fotografado, kol. turismajn prospektojn, il. revuojn, bk

17j. lernanto dez. kor. tutmonde p. ĉ. t., kol. pm, bk, E-librojn, E-glufoliojn: Andrzej Sapieka, ul. Okrezna 28/23, **66-100 Sulechów**

Komencantino, 20j., dez. kor. pri literaturo, filmoj, vojaĝoj: Anna Michalak, ul. Kościuszki 6/4, **69-100 Słubice**

26j. ekonomisto dez. kor. tutmonde pri literaturo, filatelo, muziko, ornitologio, geografio: Tomasz Próchniak, **89-413 Wawelno** woj. Bydgoszcz.

Komencantino, 18j. lernantino, dez. kor. tutmonde pri turismo, sporto, teatro, ŝako: Edyta Leitloff, **90-113 Lódz,** str. Sienkiewicza 6 m 10

46j. magistro inĝeniero dez. kor. tutmonde pri turismo, E-movado: Jozef Janaczyk, str. Podwojna 1a, **65-389 Zielona Gora**

Gekomencantoj (10 — 35j.) dez. kor. tutmonde p. ĉ. t.: Szkoła Podstawowa 9, ul. Graniczna 1, **08-110 Siedlce**

14j. lernanto dez. kor. pri sporto, kol. pm, bk: Johano Machato, ul. Nowe Miesto 6, **67-115 Bytom** Odrzański

Komencanto, 50j. abelisto k ĉinĉilobredisto dez. kor. tutmonde pri fotoarto, literaturo, libroskribado: Zbiegniew Małyszko, Zajecza 17, **15-531 Białystok**

Komencanto, 50j., dez. kor. tutmonde pri turismo, kol. bk: Henryk Kruczek, ul. 1maja 28a, **32-590 Libiaż**

Komencantino, 13j. lernantino, dez. kor. tutmonde pri turismo, kol. bk: Barbara Pikulska, **44-362 Rogów w/Olza,** Bełsziewica, ul. Wałowa 5 A

Komencanto, 22j., dez. kor. tutmonde pri biologio, geografio, historio, literaturo, muziko, sporto: Karol Wieczorek, ul. Przekopowa 72, **40-811 Katowice**

Komencanto, 45j. instruisto, dez. kor. tutmonde pri turismo, literaturo, folkloro, kol. pm, bk: Janisław Debiec, **90-024 Lodz,** str. Wodna 18 m 20

Jolanta Stecko, ul. Towarowa 8 m 114, **64-920 Pita,** 30j., dez. kor. p. ĉ. t.

23j. studento dez. kor. pri turismo, naturo, sporto k.a.: Krzysztof Dobersztyn, **62-110 Damsławek,** Grunwaldzka 15

Komencantino, 22j. flegistino, dez. kor. tutmonde pri turismo, literaturo, modo, kol. bk, turismajn prospektojn: Krystyna Kaplon, ul. Krakowska 9A, **34-410 Rabka**

Komencanto, 29j. laboristo, dez. kor. tutmonde pri turismo, fotografado, naturo, muziko: Griegon Wieńć, **62-005 Owińska,** str. Dworcowa 5/9

Jacek Kupczak, Os. 700 Lecia 4 67, **34-300 Żywiec,** 22j., dez. kor. pri historio, sporto, vojaĝoj.

29j. instruistino dez. kor. tutmonde pri turismo, literaturo, folkloro, kol. pm: Justyna Babinská, **80-433 Gdańsk,** str. Wavyńskiego 35/5

Komencanto, 21j., dez. kor. tutmonde pri literaturo, muziko, filmo, filozofio: Jarosław Sulski, str. Piaskowa 1/1, **86-300 Grudziudz**

21j. studento, komencanto, dez. kor. tutmonde pri lingvoj, turismo, literaturo, sporto, kol. bk: Marko Listyg, **53-507 Wrocław 2,** str. Jęczmienna 25/15

29j. studentino de pentroarto dez. kor. tutmonde: Katarzyna Szczyrbuła, skr. poczt. 2086, **50-966 Wrocław 12**

Komencantino, 27j. bibliotekistino, dez. kor. tutmonde pri turismo, literaturo, belartoj, lingvistiko: Maria Strzegowska **84-360 Łeba,** str. Olszewskiego 1

Komencanto, 20j., dez. kor. tutmonde pri literaturo, muziko, sporto, historio, kol. bk, vortaretojn: Radosław Ragan, **Katowice,** str. Batorego 7/1

25j. fraŭlo dez. kor. tutmonde: Wiesław Gajzler, Chechło 1/47, **98-150 Dobron**

Komencanto, 30j., dez. kor. tutmonde: Andrzey Zdych, str. Sokoła 13 m 2, **93-519 Łodz.**

Jan Bolesław Fabisiak, **98-100 Łask,** ul. Polna 17 m 3, dez. kor. kun geedzoj pri vivo en familia rondo aŭ p. ĉ. t. (li = jurnalisto, edzino = instruistino)

Geedzparo (Mariola, 26j. oficistino, Kazimierz, 27j. laboristo) dez. kor. tutmonde pri ĉiutaga vivo, turismo, vojaĝoj sporto: Mariola + Kazimierz Śluz, ul. Paderewskiego **14/131, 20-860 Lublin.**

Komencantino, 25j., dez. kor. tutmonde pri turismo, literaturo, muziko, kol. bk: Barbara Panecka, **24-100 Rúewy,** ul. Kochenowskiego 19/15

Instruistino, 26j., dez. kor. kor. tutmonde pri turismo, muziko, sporto, lingvoj: Bozena Gromek, **93-281 Łódz,** ul. Promińskiego 40 m 178.

Komencantino, 50j. instruistino, dez. kor. tutmonde pri geografio, vojaĝoj, folkloro, kol. bk: Irena Grundkowska, **30-656 Kraków,** ul. Turniejowa 10a

26j. bibliotekistino dez. kor. kun geesp. el GDR pri literaturo, geografio: Iwona Gzel, ul. Stalingradzka 20 m 112, **03-468 Warszawa**

Jarosław Zabłocki, ul. Zawadzkiego nr. 51/2, **65-528 Zielona Góra,** dez. kor. tutmonde.

Komencantino, 22j., dez. kor. tutmonde pri literaturo, antikva historio, vivo en aliaj landoj: Elzbieta Piojda, Godzimierz 4/4, **78-422 Gwda Wielka,** gm. Szczecinek, woj. Koszalin

Komencantino, 25j. invalidino, dez. kor. tutmonde pri turismo, literaturo, ŝakludado, libroj: Alicja Gołabek, **67-120 Kozuchow,** str. 22-go lipca 26 b/21

17j. lernantino dez. kor. kun geknaboj pri literaturo, moderna muziko, kol. pm, bk, modrevuojn: Małgorzata Kardasz, ul. Olsztyńska 1/9, **15-870 Białystok**

Komencantino, 24j. oficistino, dez. kor. tutmonde pri muziko, turismo, literaturo: Irena Ruszuk, ul. Lenina 40/50, **17-200 Hajnówka**

24j. dentistino dez. kor. tutmonde p. ĉ. t.: Beata Swidevska, ul. M. Reja 2, **21-400 Łuków**

33j. instruistino dez. kor. tutmonde p. ĉ. t.: Elzbieta Krawiec, **70-885 Szczecin,** str. Uzdrowiskowa 2

27j. fraŭlo dez. kor. kun gesamaĝuloj p. ĉ. t.: Przemysław Jankiewicz, **63-400 Ostrów Wlkp. 1,** skr. poczt. 60

Komencantino, 27j., dez. kor. tutmonde pri turismo, literaturo, ŝako, kuirarto: Beata Mrozonicz, ul. H. Sawickiej 6/75, **99-300 Kutno.**

19j. lernanto de elektronika teknikumo dez. kor. kun esp. el GDR pri turismo, elektroniko, muziko, kol. bk: Dariusz Pysiak, ul. Robotnicza 16/1, **26-600 Radom.**

28j. muzikisto dez. kor. tutmonde pri klasika muziko, lingvoj: Romuald Świazdek, **20-209 Lublin,** str. Mełgiewska 7/9 m 59 bl. 1

Komencanto, 27j. laboristo, dez. kor. tutmonde pri turismo, literaturo, folkloro, kol. pm. bk: Wiesław Wojdylak, **37-700 Przemysl,** str. Wybrzcie Kosciuszki 36/10

Georgo Pazyra, **44-114 Gliwice,** str. Kormoranów 35/1, dez. kor. tutmonde pri filatelio, kol. pm

Junulino, 17j., dez. kor. kun gejunuloj tutmonde: Barbara Krzystanek, ul. Cedlera 13/7, **41-200 Sosnowiec**

Konservistino de antikvajoj, 40j., dez. kor. tutmonde pri belartoj, muziko, turismo, kulturoj en div. landoj: Ewa Błazewicz-Matwij, ul. Zamenhofa 1/3, m 24, **90-431 Łódź**

Komencantino, 32j., dez. kor. tutmonde: Maria Wasilewska, Bóżnicza 5/42A, **33-300 Nowy Sacz**

23j. ĝardenisto dez. kor. pri floroj, kol. pm, bk: Mario Kucharczyk, **63-405 Sieroszewice,** str. Ostrowsko 75

Komencanto, 22j. dez. kor. kun esp. el GDR p. ĉ. t.: Marek Niewiatonski, ul. Wrocławska 18, **58-514 Jelenia Góra**

22j. studentino dez. kor. pri matematiko, fiziko, filmoj, perpieda turismo, kol. bk, turismajn mapojn, faldprospektojn: Marta Jasińska, **32-500 Chrzanów,** ul. Kadłubek 24a/10

23j. studentino, komencantino, dez. kor. tutmonde pri turismo, literaturo, pedagogio, lingvoj: Beata Kowalewicz, **38-540 Zagórz,** str. Orkana 3

26j. asistanto en Jagiellona Universitato Krakovo, dez. kor. tutmonde pri sporto, libroj, turismo, kol. pm, bk: Stanisław Migórski, str. Kiejstuta Zemajtisa 8, **30-252 Kraków**

21j. bibliotekistino dez. kor. pri turismo, literaturo, kol. bk: Monika Postawa, ul. Okolna 3/94, **30-669 Kraków**

18j. junulo dez. kor. pri sporto, muziko, vojaĝoj: Marek Krycia, ul. Lampego 4, **51-690 Wrocław**

27j. komencantino dez. kor. tutmonde pri turismo, vojaĝoj, trikaĵoj: Ewa Trojanowska, oś. M. Fornalskiej 9 m 5, **87-600 Lipno**

Maria Baczyńska, **89-600 Chojnice,** ul. Konopnickiej 2/2, 29j., dez. kor. kun geesp. el GDR pri vojaĝoj, modo, paco, natursciencoj, kol. bk

Marzanna Niezamitowska, **37-200 Przeworsk,** ul. Rynek 20 m 17, 25j., dez. kor. kun germanaj esp. pri turismo, vojaĝoj, geografio, sporto

Anna Lewandowska, ul. Kolorowa 8/3, **02-495 Warszawa 122,** dez. kor. p. ĉ. t., serĉas geamikojn el GDR

Iwona Ksiedzyna, ul. Rynek 31/4, **49-200 Grodków,** 23j., dez. kor. tutmonde pri lingvoj, vojaĝado, bestoj, literaturo, teatro, kino, muziko

23j. instruistino dez. kor. kun geesp. el GDR pri libroj, muziko, turismo, lingvoj: Zofia Kurzawe, ul. Spoldzielcza 1/4, **63-600 Kepno** woj. Kaliskie

Ewa Malinowska, **05-806 Komorów,** ul. Klonowa 6, Warszawa, 27j., dez. kor. pri literaturo, filmo, muziko, vojaĝoj

Komencantino, 19j. lernantino, dez. kor. bk: Violetta Zieba, Wola Brzostecka 101, **33-125 Brzostek**

Danuta Ceglarek, ul. Gwardii Ludowej 4 B m11, **64-400 Miedzychóol,** 31j., dez. kor. kun geedzoj bone regantaj la lingvon.

13j. knabino dez. kor. tutmonde pri historio, moderna muziko, libroj kun junuloj: Małgorzata Siwiec, ul. Kilinskiego 24 m 33, **08-110 Siedlce**

Komencantino, 22j., dez. kor., kol. bk, E-etikedojn: Elzbieta Rab, Al. 29 Listopada 48 A, **31-425 Krakow**

Komencanto, 19j. lernanto, dez. kor. kun gejunuloj pri moderna muziko, fotografado, kol. bk: Marcin Majchnak, **62-005 Owinská,** ul. Polna 12

Komencanto, 24j. konstruisto, dez. kor. tutmonde pri turismo, naturo, folkloro, kol. turismajn bk: Andrzej Szczerbowski, **93-323 Czechowice-Dziedzice,** ul. Górnicza 34a m 9

Rafał Rozenkiewicz, ul. Klasztorna 8a, **86-100 Swiecie,** 19j., dez. kor. tutmonde

Komencanto, 31j. laboristo, dez. kor. tutmonde pri turismo, sporto, aŭtomobiloj: Wiecek Przemysław, **78-400 Szczecinek,** Gałowo

Komencanto, 29j. oficisto, dez. kor. tutmonde pri turismo literaturo: Wiesław Wojoylak, **37-700 Przemysl,** ul. Monte Cassino 16/19

17j. lernantino, komencantino, dez. kor. tutmonde pri diskomuziko k. t. p.: Iwona Pawlikowska, ul. Boczna 22/1, **85-734 Bydgoszcz**

40j. instruisto, komencanto, dez. kor. tutmonde p. ĉ. t., kol. pm, bk: Witold Maj, **28-400 Pinczów,** Os. Grodzisko 24/7, woj. Kielce

34j. teknikisto, komencanto, dez. kor. tutmonde pri literaturo, turismo, lingvolernado, kol. lernolibrojn, malnovajn E-revuojn: Krzysztof Dusik, ul. Goszczyńskiego 22A, **34-500 Zakopane**

Flegistino dez. kor. tutmonde pri turismo, vojaĝoj, medicino: Anna Martyniak, **Krakowo,** Sliczna 12/12 I Kl. Vp.

Komencantino, 30j., flegistino, dez. kor. tutmonde p. ĉ. t.: Halina Spis, ul. Krotoszyńska 26, **63-750 Sulmierzyce,** woj. Kaliskie

Jolanta Grochla, ul. Powst. Warszawskich 80, **42-680 Tarnowskie Góry 8,** 22j. dez. kor. tutmonde p. ĉ. t.

37j. juristo dez. kor. tutmonde p. ĉ. t., kol. pm, bk: Jerzy Skórzewski, ul. Konińska 10, **62-560 Skulsk**

29j. instruisto dez. kor. tutmonde pri E-filatelio, šako, bk: Jacek Malanowski, Zastruzne, **11-533 Dabrówka k/Pisza,** woj. Suwalskie

16j. junulino dez. kor., kol. bk: Aneta Pałka, ul. J. Tuwina 4/3, **48-200 Prudnik**

Komencanto dez. kor. tutmonde, kol. ludkartojn, bk, pm pri kosmo, transporto, aviadiloj: Zbigniew Noga, ul. Stachiewicza 15/96, **31-303 Kraków**

13j. lernanto dez. kor. tutmonde pri literaturo, bestoj flugmodeloj, kol. flugmodelojn: Przemysław Markiewicz, Osiedle XX-lecia 46/15, **57-200 Zobkowice Slaskie**

13j. lernantino dez. kor. tutmonde pri literaturo, muziko, sporto, bestoj, turismo, kol. pm, bk, etikedojn: Kinga Strugata, Oś. Stoneczne, ul. Jasna 9a/13, **57-200 Zabkowice Śl.**

Maria Rybak, Oś. Kopernika 21e/6, **69-100 Słubice,** dez. kor.

17j. lernantino dez. kor. kun germanaj geesp.: Gabriela Rogowska, Wegrzce Wielkie 295, **32-002**

Renata Ciszewska, **34-400 Nowy Targ,** ul. Wojska Polskiego, 22j., dez. kor. kun geesp. el GDR

Elzbieta Wójcik, Wrocanka 6, **38-204 Tarnowiec,** Woj. Krosno, 24j., dez. kor. tutmonde

Danuta Skwarło, Sadkowa 41, **38-204 Tarnowiec,** Woj. Krosno, 24j. dez. kor. tutmonde

30j. konstruteknikisto dez. kor. pri turismo, fotoarto, velado, rock-muziko, kol. sondiskojn: Dariusz Niczman, ul. Studzienna 19, **05-820 Piastów**

Komencantino, 27 j., dez. kor. tutmonde pri literaturo, turismo, filatelo, kol. bk, pm: Iwona Broniewska, PCK 9 m 7, **40-057 Katowice**

Herausgeber: Kulturbund der DDR
Redaktion: Otto-Nuschke-Str. 1, Berlin, 1080
Fernruf: 2 82 63 43
Verantw. Redakteur: Dr. sc. Detlev Blanke.
Redaktionskommission: Hans Heinel, Werner Pfennig, Rudolf Hahlbohm, Joachim Schulze. —
Veröffentlicht unter der Lizenz-Nr. 648 des Presseamtes beim Vorsitzenden des Ministerrates der DDR. —
Erscheinungsweise: 6mal im Jahr. Preis pro Einzelheft 30 Pf.
Druck: Druckerei Aue, Aue, 9400
Artikel-Nr. (EDV) 7928 3 2 16